

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XI. 197

NORGES BERGVERKSDRIFT 1953

MED OPPGAVER OVER BERGVERKSDRIFTEN PÅ SVALBARD I ÅRET 1953

Norway's Mining Industry 1953

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO 1955

Norges offisielle statistikk, rekke XI.
Norway's Official Statistics, series XI.

Rekke XI.

Trykt 1954.

- Nr.152. Økonomisk utsyn over året 1953. *Economic survey.*
- 153. Folketellingen 1. desember 1950. VII. Trossamfunn. *Population census December 1, 1950. VII. Religious denominations.*
- 154. Skogstatistikk 1952. *Forestry statistics.*
- 155. Folketellingen i Norge 3. desember 1946. VI. Yrkesstatistikk. *Recensement du 3 décembre 1946. VI. Statistique de professions.*
- 156. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1951. *Medical statistical report.*
- 157. Husholdningsregnskaper for høyere funksjonærer april 1952—mars 1953. *Family budget studies for salaried employees in the higher income groups.*
- 158. Skattestatistikk 1951—52. *Tax statistics.*
- 159. Telegrafverket 1952—53. *Télégraphes et téléphones de l'Etat.*
- 160. Syketrygden 1951. *Assurance-maladie nationale.*
- 161. Norges private aksjebanker og sparebanker 1952. *Commercial and savings banks in Norway.*
- 162. Norges bergverksdrift 1952. *Norway's mining industry.*
- 163. Lønnsstatistikk 1952. *Wage statistics.*
- 164. Skolestatistikk 1951—52. *Statistics on education.*
- 165. Forsikringselskaper 1952. *Sociétés d'assurances.*
- 166. Veterinærvesenet 1951. *Service vétérinaire.*
- 167. Skogavvirking 1949/50—1951/52. *Roundwood cut.*
- 168. Norges postverk 1953. *Statistique postale.*
- 169. Skattestatistikk 1952—53. *Tax statistics.*
- 170. Skolestatistikk 1950—51. *Instruction publique.*
- 171. Folkemengden i herreder og byer 1. januar 1953. *Population in rural districts and towns.*
- 172. Fengselsstyrets årbok 1931—1950. *Report of the prison administration.*
- 173. Norges handel 1952. Del I. *Foreign trade of Norway. Part I.*
- 174. Norges jernbaner 1950—51. *Chemins de fer norvégiens.*
- 175. Norges industri 1952. *Industrial production statistics.*
- 176. Jordbruksstatistikk 1953. *Agricultural statistics.*
- 177. Kommunenes gjeld og kontantbeholdning m. v. 1953. *Municipal debt and cash balance etc.*
- 178. Kriminalstatistikk 1951 og 1952. *Criminal statistics.*
- 179. Statistikk over landssvik 1940—1945. *Statistics on treason and collaboration.*
- 180. Stortingsvalget 1953. *Storting elections.*
- 181. Meieribruket i Norge 1952. *Norway's dairy industry.*
- 182. Dødelighetstabeller 1946—1950. *Life tables according to the mortality experiences.*
- 183. Statistisk årbok 1954. *Statistical yearbook of Norway.*
- 184. Sinnssykehusenes virksomhet 1952. *Hospitals for mental disease.*
- 185. Nasjonalregnskap 1938 og 1948—1953. *National accounts.*
- 186. Fagskolestatistikk 1950—51 og 1951—52. *Ecoles professionnelles.*
- 187. Norges elektrisitetsverker 1951. *Electricity plants.*
- 188. Norges handel 1952. Del II. *Foreign trade of Norway. Part II.*
- 189. Lønnsstatistikk 1953. *Wage statistics.*

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XI. 197

NORGES BERGVERKSDRIFT 1953

MED OPPGAVER OVER BERGVERKSDRIFTEN PÅ SVALBARD I ÅRET 1953

Norway's Mining Industry 1953

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1955

Tidligere utkommet:

Norges bergværksdrift 1866—70, C. No. 12, 1871—73, C. No. 12, 1874 og —75, C. No. 12, 1876—79, C. No. 12, 1880—82, C. No. 12, 1883—85 III No. 40, 1886—88 III No. 128, 1889 og —90 III No. 165, 1891—93 III No. 231, 1894 og —95 III No. 285, 1896—98 III No. 340, 1899 og 1900 IV Nr. 59, 1901—03 IV Nr. 113, 1904 og —05 V Nr. 33, 1906 V Nr. 54.

Norges bergverksdrift 1907 V nr. 76, 1908 V nr. 111, 1909 V nr. 135, 1910 V nr. 159, 1911 V nr. 197, 1912 VI nr. 2, 1913 VI nr. 29, 1914 VI nr. 60, 1915 VI nr. 95, 1916 VI nr. 138, 1917 VI nr. 155, 1918 VII nr. 14, 1919 og —20 VII nr. 48, 1921 VII nr. 70, 1922 VII nr. 95, 1923 VII nr. 146, 1924 VII nr. 178, 1925 VIII nr. 3, 1926 VIII nr. 35, 1927 VIII nr. 78, 1928 VIII nr. 105, 1929 VIII nr. 137, 1930 VIII nr. 155, 1931 VIII nr. 193, 1932 IX nr. 15, 1933 IX nr. 42, 1934 IX nr. 69, 1935 IX nr. 95, 1936 IX nr. 121, 1937 IX nr. 147, 1938 IX nr. 176, 1939 X nr. 4, 1940 X nr. 26, 1941 X nr. 49, 1942 X nr. 68, 1943 X nr. 87, 1944 X nr. 105, 1945 X nr. 130, 1946 X nr. 147, 1947 X nr. 176, 1948 XI nr. 8, 1949 XI nr. 55, 1950 XI nr. 105, 1951 XI nr. 124, 1952 XI nr. 162.

Forord.

«Norges bergverksdrift 1953» inneholder som i tidligere år statistikk over malmutvinningen, metallproduksjonen og kulldriften på Svalbard. Dessuten har en på samme måte som før tatt inn meldingene fra bergmesterne.

I denne årgangen har en sløffet tabellen med særskilte oppgaver for menn og kvinner over arbeidertall, timeverk og lønn ved metallproduksjonen, mens oppgavene i tabellen over produksjon og råstofforbruk ved metallproduserende bedrifter er blitt mer spesifisert. I innledningsavsnittet har en dessuten tatt inn en tabell over produksjon og utførsel av de viktigste ikke-metalliske mineraler.

Statistikken har vært utarbeidd under ledelse av sekretær Ingolf Strøm.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 31. januar 1955.

Kaare Petersen.

Øyvind Sundsbø.

Innhold.

	Side
Oversikt.	
Innledning	9
Bergverksdriften	9
Mineralproduksjonen	11
Metallproduksjonen	12
Bergverksdriften på Svalbard	14
<i>Sammendrag på engelsk</i>	16
 Tabeller.	
I. Oversikt over malmutvinningen ved gruvene	17
II. Gjennomsnittlig arbeidertall ved gruvene	17
III. Utførte timeverk og utbetalte lønninger ved gruvene	17
IV. Detaljerte oppgaver over malmutvinningen	18
V. Forbruk av brensel og hjelpestoffer ved gruvene	20
VI. Oversikt over metallproduksjonen	20
VII. Oppgaver over produksjon og råstofforbruk ved metallproduserende bedrifter	21
 <i>Bergmesternes meldinger om bergverksdriften i året 1953</i>	
Østlandske bergdistrikt	22
Vestlandske —	26
Trondheimske —	30
Nordlandske —	37
Finmark —	44
Svalbard —	46
<i>Engelsk oversettelse av forspalter og hoder i tabellene I—VII</i>	50

Contents.

	Page
Survey.	
Introduction	9
Mining	9
Mineral production.....	11
Metal production.....	12
Mining in Svalbard	14
<i>Summary</i>	16
Tables.	
I. Survey of ore production in the mines	17
II. Average yearly number of wage earners in the mines	17
III. Number of hours worked and wages paid to the wage earners in the mines	17
IV. Detailed survey of ore production	18
V. Consumption of fuel etc. in the mines	20
VI. Survey of metal production.....	20
VII. Detailed survey of metal production and raw materials used in the metal producing works	21
<i>Reports of mineral production given by the mine inspectors</i>	22
<i>English translation of text columns and headings for tables I—VII</i>	50

Register til bergmesternes meldinger.

	Side		Side
Alta Skiferbrudd A.l	45	Hustad Kalk og Marmor A.s	34
Altermark Kleberstensbrudd	42	Husvik sink- og blymalmgruve	41
Arktikugol	47	Hylla Kalkverk	36
Aust-Agder Jernmalmgruber	27	Jelstad kalkstensbrudd	43
Bergverkselskapet Nord-Norge A.s ...	39	Jennestad Grafitverk A.s	41
Birtavarre malmfelter	45	Killingdal Grubeselskab	31
Bjarkøy gruver	37	Kings Bay Kull Comp. A.s	47
Bjørkaasen Gruber A.s	39	Kistrand Skiferbrudd A.s	43
Bjørum Talkummølle	29	Kjørholt Kalkstensbrudd	25
Bleikvassli Gruber A.s	40	Knaben Molybdængruver A.s	27
Bossmo kisgruve	41	Kongsberg Sølvverk	22
Breivik Kalkverk	34	Krutådal bergkrystallbrudd	43
Bråstad Gruber	26	Kvalvik kvartsbrudd	29
Bøverbru Kalkverk A.s	26	Kvandal kvartsbrudd	43
Dale Malmfelter	23	Kvenangskifer A.l	45
Dalen Portland-Cementfabrik A.s ...	25	Kvina Gruver	27
Dalen Skiferbrudd, Lebesby	45	Laksådalen molybdængruver	41
Det Norske Zinkkompani A.s	30	Langnes Stenhuggeri og Marmorbrudd	34
Drag & Hundholme feltspatbrudd ..	42	Langø Kalkstensbrudd	25
Dverberg kisfelt	41	Lassedal Flusspatgruve	24
Engan Skiferbrudd	36	Lauvrak Gruber	27
Fehnsgruvene	23	Leivset Aktiekalkbrønderi	43
Flaten Skiferindustri	36	Lilleberg Verk A.s	35
Folldal Verk A.s	30	Lindvikkollens Rutilgrube	24
Fosdalens Bergverks-Aktieselskab ...	35	Løkken Verk	32
Framfjord Talkmølle	34	Lønvik Kalkfelter A.s	36
Glærum Kalksteingruve	33	Malmhaug kisgruve	41
Gravdal Grubeselskap	29	Meløy gruve	37
Grong Gruber A.s	35	Mjøndalen Kalkfabrikk A.s	26
Grønnøy feltspatbrudd	43	Mosterhavn Kalksteinsbrudd	29
Hadelands Bergverk A.s	23	Mårnes kvartsbrudd	43
Hammerfall dolomittbrudd	42	Neslia Kvartsbrudd A.s	43
Helland kvartsbrudd	42	Nordland Portland Cementfabrik A.s..	42
Hurum Molybdængruver	23	Norsk Bergverk A.s	23, 28, 35, 37, 44
		Norsk Magnesitindustri A.s	24
		Norwegian Talc A.s	33, 34, 42

	Side		Side
Nysæter Kalkstensmølle	33	Stordø Kisgruber A.s	28
Næs Mineralmølle	26	Store Norske Spitsbergen Kulkompani A.s	46
Naas Kalkstenbrudd	34	Sulitjelma Gruber A.s	38
Opdal Stenindustri A.s	36	Sunnan Kalksteinmølle A.l	36
Opdalsten A.s	37	Sydvaranger A.s	44
Orkdal Helle- og skiferbrudd	37	Søftestad Gruber A.s	23
Orkla Grube-Aktiebolag	32	Søve Gruver	23
Orkla Metal-Aktieselskap	32		
Oterstrand Gruver	41	Tangen Bruk A.s	35
		Titania A.s	27
Rana Gruber A.s	37	Tranby & Gjellebæk Kalkstensbrud A.s	26
Ringerikes Nikkelverk A.s	23	Tsjaskias malmfelt	44
Ringvassøy kiskfelt	45	Tveitstå Gruver	23
Risans hellebrudd	37		
Risnes Kalkstensbrudd A.s	30	Undal Værks Ny Interessentskab A.s..	31
Rubben forekomst	44		
Rødfjeldets Kisgruber A.s	41	Vaddas Gruber A.s	44
Rødsand Gruber A.s	33	Valdres Skiferbrud A.s	25
Røros Kobberverk A.s	31	Vigsnes Kobberverk A.s	28
Råndal kvartsbrudd	43	Visnes Kalk- og Marmorbrudd	34
		Voss Skiferbrudd A.s.....	45
Saggrenda Verk	24	Vaagsøy Kalkverk A.s.....	34
Saude Kalkverk	34		
Seiland forekomst	45	Zinkgruber A.s	23
Seljeli forekomst	37		
Sjøflot Kalksteinsgruve.....	33	Ørsdalen Gruver	28
Skaftun Kalksteinsbrudd	30	Østborg Kalkbrudd	36
Skaland Grafitverk A.s	41	Østlandske Stenexport A.s	24
Skifer A.s	45		
Skorovas Gruber	35	Aamdals Verk A.s	23
Smestad & Sætre A.s	24	Årnes Kalkstensbrudd	34
Stjørnasten	36	Åsen Kalksteinbrudd	36

Oversikt.

Innledning.

Bergverksstatistikken omfatter gruvedrift og metallutvinning.

Som gruvedrift har en bare tatt med de gruver som går inn under «Lov angående Bergverksdriften» av 14. juli 1842, dvs. malmgruver. I meldingene fra bergmesterne som utarbeides på grunnlag av rapporter fra det enkelte bergverk, og som blir trykt i bergverksstatistikken, finnes det foruten oppgaver over driften ved malmgruver og hytter, også oppgaver over driften ved en rekke stein- og mineralbrott. De oppgaver som bergmesterne får fra bedrifter som driver gruvedrift etter ikke metallholdige mineraler, er imidlertid ikke basert på noen generell oppgaveplikt slik som for malmgruver, men på spesielle konsesjonsbestemmelser. Omfanget av det materialet bergmesterne får inn over driften ved stein- og mineralbrott, er så mangelfullt at det ikke egner seg for noen statistisk bearbeiding.

Etterat Norge i 1925 fikk suverenitet over Svalbard, har en fra og med 1926 fått oppgaver fra bergmesteren der over driften ved kullgruvene. Denne virksomhet er ikke tatt med i tabellene over bergverksdriften, men er belyst i særskilte tabeller.

Bergverksstatistikkens oppgaver over metallutvinningen omfattet før 1923 praktisk talt all smelting av norskproduserte malmer, men bare en del av den metallutvinning som er basert på importerte råstoffer. Fra og med 1923 tar imidlertid statistikken sikte på å gi oppgaver over all metallutvinning uansett malmens opprinnelse.

Bergverksdriften.

Utførlige oppgaver over malmproduksjonen i 1953 finnes i tabellene I—V, side 17—20 i tabellverket. For årene 1938 og 1948—53 er det i tabell I gitt et sammendrag av de viktigste tall.

Tabell 1. *Hovedtall for bergverksdriften.*

	1938	1948	1949	1950	1951	1952	1953
Tallet på bedrifter	33	17	19	19	19	25	28
Tallet på funksjonærer	418	389	419	408	434	620	618
Utbetalt funksjonærlønn (1000 kr.) ..	2 714	3 430	3 837	4 036	4 707	8 514	8 731
Gj.sn. arbeidertall	6 418	3 357	3 438	3 390	3 604	4 536	4 865
Utførte timeverk (1000)	14 795	6 989	7 233	7 025	7 456	9 153	10 056
Utbetalt arbeidslønn (1000 kr.)	21 285	20 672	22 302	23 797	29 723	42 210	48 479
Produksjonsverdi (1000 kr.)	57 432	58 302	64 634	86 358	111862	188125	222821
Bearbeidelsesverdi (1000 kr.)	48 376	53 907	59 640	80 462	103559	172532	201076
Produksjonsindeks	222.7	92.2	100.0	101.9	101.8	127.0	151.6

Driften ved malmgruvene var noe større i 1953 enn i 1952, men produksjonsindeksen viser at den fremdeles var betydelig lavere enn før krigen. Oppgangen fra 1952 til 1953 skyldes særlig produksjonsøkingen ved A/S Sydvaranger. Her var det i 1952 ingen produksjonsdrift i første kvartal og bare lav drift i annet kvartal. Heller ikke i 1953 var det full drift hele året, idet bedriften på grunn av leveringsvansker i noen grad måtte innskrenke produksjonen. Norges samlede produksjon av jernmalm ble imidlertid vel en halv gang til så stor som i 1952. Kisproduksjonen var bare 4 pct. større i 1953 enn i 1952 trass i at Skorovas gruver kom i full drift våren 1953 og ble landets nest største kisprodusent. Når produksjonen ikke økte mer, skyldes dette at den største produsent, Orkla Grube-Aktiebolag, måtte innskrenke produksjonen på grunn av små malmreserver. Ellers kan det nevnes at fire nye bergverk kom i gang i 1953, men de var alle forholdsvis små. To av bedriftene tok opp igjen produksjonen i eldre gruver som hadde ligget nede i mange år, mens den tredje som var ny, gikk i gang med utvinning av niobkonsentrat. Den fjerde bedriften var et flotasjonsverk som driver flotasjon av finkis som blir levert fra to gruver.

Fra 1952 til 1953 økte det gjennomsnittlige arbeidertall ved malmgruvene med vel 7 pct., mens arbeidslønnen økte med nesten 15 pct. Sysselsettingen var imidlertid også i 1953 betydelig lavere enn i 1938. Nærmere oppgaver over arbeidskraft, lønninger m. v. er gitt i tabellene I—III.

I tabell 2 er det gitt en oversikt over mengde og verdi av de enkelte malmslag som ble utvunnet i årene 1951—53.

Tabell 2. *Mengde og verdi av malmproduksjonen.*

	1951		1952		1953	
	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.
Jernmalm og titanjernstein	437 179	24 649	887 696	79 348	1 314 406	112 202
Koppermalm og -konsentrat	21 957	16 699	23 315	17 456	24 763	19 351
Svovelkis, også kopperholdig . . .	696 049	59 567	712 616	79 922	744 856	83 893
Sink- og blykonsentrat	12 339	7 178	12 465	6 754	11 996	2 398
Sølvrtser	9 978	1 106	10 307	657	10 053	481
Molybdénglans	221	2 420	226	3 135	258	2 742
Rutikonsentrat	18	36	43	90	3	6
Wolframalm	—	—	11	352	8	120
Niobkonsentrat	—	—	—	—	564	1 115
Annet	..	207	..	411	..	513
I alt	..	111 862	..	188 125	..	222 821

Totalverdien av malmproduksjonen har økt betydelig, vesentlig som følge av økingen i jernmalmproduksjonen. For alle malmer sett under ett var det praktisk talt ingen prisendring fra 1952 til 1953. Ifølge produksjonsindeksen var nemlig volumøkningen (19 pct.) om lag like stor som verdiøkningen (20 pct.). Ser en på de enkelte malmslag, var det imidlertid et sterkt prisfall på sink- og blykonsentrat, og dette førte til at en sink- og blymalmgruve stanset driften i noen måneder. Også for molybdénglans var prisen betydelig lavere i 1953 enn året før.

På grunnlag av oppgavene fra de enkelte gruver (se tabell IV) er det utarbeidd en oversikt over det nyttbare innhold av svovel og viktigere metaller i de utvunne malmslag. Tabell 3 viser de beregnede tall for årene 1938 og 1945—53.

Tabell 3. Innhold av svovel, jern og enkelte metaller i de utvunne malmer. Tonn.

År	Sølv	Kopper	Nikkel	Sink	Jern	Svovel
1938.....	7.8	21 627	1 245	7 708	972 089	458 090
1945.....	4.1	5 203	516	1 835	74 131	109 867
1946.....	6.3	12 249	—	4 311	87 906	238 098
1947.....	7.1	14 707	—	5 637	142 481	316 620
1948.....	6.7	15 112	—	6 320	191 925	321 637
1949.....	5.3	14 875	—	6 603	251 250	324 723
1950.....	5.2	15 621	—	5 702	230 994	317 866
1951.....	5.1	14 003	—	5 469	251 959	295 621
1952.....	4.6	13 632	—	5 588	495 584	307 179
1953.....	3.5	13 029	—	5 136	758 423	337 433

Den norske malmproduksjon blir for en stor del foredlet i utlandet. Av en samlet jernmalmproduksjon i 1953 på 1 165 000 tonn gikk vel 900 000 tonn til eksport, ca. 170 000 tonn til lagerøking og bare ca. 95 000 tonn til framstilling av rujern og ferrolegeringer i norske bedrifter. Av svovelkisproduksjonen på 745 000 tonn gikk 328 000 tonn til eksport, 290 000 tonn til smelting og 100 000 tonn til svovelsyrefabrikker og cellulosefabrikker. Av det produserte kopperkonsentrat ble om lag to tredjedeler smeltet innenlands, mens om lag en tredjedel ble foredlet i utlandet.

Mineralproduksjonen.

De oppgavene som bergmesterne får over produksjonen av ikke metallholdige mineraler, er som nevnt så ufullstendige at de ikke gir noe riktig bilde av den samlede produksjon for hele landet. Til den årlige produksjonsstatistikk for industrien blir det imidlertid innhentet oppgaver over produksjon av skifer, kalkstein og andre ikke-metalliske mineraler fra stort sett alle bedrifter med minst 6 000 timeverk.

Tabell 4. *Produksjon og eksport av viktigere mineraler i 1953.*

	Produksjon Tonn	Eksport Tonn
Kalkstein	2 324 000	} 12 279
Dolomitt	99 000	
Kvarts	211 000	21 200
Feltspat	16 000	16 700
Kleber- og talkummjøl	50 700	39 300
Glimmer	991	509
Grafitt	3 000	2 833
Takskifer	¹⁾ 492	3 743

¹⁾ 1 000 m².

Den produserte kalkstein går for det meste til framstilling av sement, kalksalpeter, kalsiumkarbid og brent kalk. En del blir også brukt i smelteverk og cellulosefabrikker. Kvartsen går særlig til produksjon av ferrolegeringer og silisiumkarbid, mens det blir brukt en del dolomitt til produksjon av magnesium.

Metallproduksjonen.

Det er forholdsvis lite norsk råstoff som blir brukt ved de metallproduserende bedrifter og i bare tre tilfelle er metallproduksjonen direkte knyttet til gruvedrift. Til produksjon av ferrosilisium, rujern og stål brukes det vesentlig norsk råstoff. Til produksjon av kopper blir det brukt både norsk og utenlandsk råstoff, mens produksjonen av andre ferrolegeringer, aluminium, sink og nikkel praktisk talt i sin helhet er basert på importerte råstoffer.

Oppgavene over metallproduksjonen i 1953 er samlet i tabellene VI og VII, side 20 og 21. For årene 1938 og 1948—53 er det i tabell 5 gitt et sammendrag av de viktigste tall:

Tabell 5. *Hovedtall for de metallproduserende bedrifter.*

	1938 ¹⁾	1948 ¹⁾	1949	1950	1951	1952	1953
Tallet på bedrifter	29	25	35	34	34	37	39
Tallet på funksjonærer	708	948	1 620	1 706	1 631	1 795	1 907
Utbetalt funksjonærl. (1000 kr.)	4 816	8 996	15 309	17 930	19 047	23 801	26 821
Gjennomsnittlig arbeidertall ..	5 962	6 736	8 958	9 573	9 905	10 093	10 036
Utførte timeverk (1000)	14 026	14 649	19 322	19 897	20 815	21 938	21 505
Utbetalt arbeidslønn (1000 kr.)	23 874	45 988	65 206	71 570	84 348	101 909	107 082
Produksjonsverdi (1000 kr.) ...	180 741	362 738	501 975	677 071	890 772	1114056	1062884

¹⁾ På grunn av ny bedriftsgruppering er tallene for 1938 og 1948 ikke sammenliknbare med tallene for de etterfølgende år.

Totalverdien av de produserte metaller var noe mindre i 1953 enn i 1952, vesentlig på grunn av prisfall på sink. Tallet på sysselsatte arbeidere gikk litt ned, mens lønnen økte med 5 pct.

I tabell 6 er det for årene 1951—53 gitt en oversikt over mengde og verdi av de viktigste produkter.

Tabell 6. Mengde og verdi av metallproduksjonen.

Produkter	1951		1952		1953	
	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.	Mengde Tonn	Verdi 1000 kr.
Ferrosilisium (omr. 45 % Si) ¹⁾	68 484	40 503	83 280	58 149	94 497	67 624
Andre ferrolegeringer ¹⁾	122 388	158 715	131 546	258 903	124 107	238 091
Rujern	54 061	20 910	58 300	27 567	58 844	24 752
Råstål, til eget bruk	87 687	..	98 041	..	110 528	..
Stål, smidd, hamret og valset...	96 639	94 464	94 391	107 068	95 495	96 877
Aluminium	52 106	140 859	52 849	158 150	56 198	162 905
Kopper	8 656	52 308	10 009	55 831	12 104	55 742
Nikkel	11 080	92 400	12 159	111 000	14 934	137 316
Sink	40 825	119 787	39 234	114 877	38 798	59 168
Sølv	2.8	703	4.5	1 024	3.4	804
Valsede og pressede produkter av aluminium o. a. metaller	18 882	84 346	19 502	96 187	18 864	90 878
Svovel	98 408	} 85 777	104 788	} 125 300	103 335	} 128 727
Andre produkter ²⁾	..		..		..	
I alt	..	890 772	..	1 114 056	..	1 062 884

¹⁾ Omregnet til basis 45 %. ²⁾ Omfatter bl. a. gull, platina, rhodium, kadmium, typemetall, lagermetall, kopperskærstein, diverse metallegeringer, elektroder og elektrodemasse.

Produksjonen av ferrosilisium, råstål, aluminium, kopper og nikkel fortsatte å øke i 1953. For andre ferrolegeringer enn ferrosilisium gikk produksjonen ned med vel 7 000 tonn og ble dermed bare knappe 2 000 tonn større enn i 1951.

Tendensen i prisutviklingen for de enkelte metaller har vært ujamn og den har til dels også vært ulik på de forskjellige markeder. Det prisfallet som i løpet av sommeren 1952 rammet de fleste metaller, fortsatte også i første del av 1953. Utpå våren stabiliserte prisene seg etter hvert, og mot slutten av året begynte en del priser å stige litt. Prisene på sink og bly falt mest fra 1952 til 1953. For kopper var den årlige gjennomsnittspris i Europa mindre i 1953 enn i 1952, mens den i U.S.A. var høyere.

I tabell 7 er det tatt inn årlige gjennomsnittspriser på det amerikanske marked for enkelte viktige metaller. Prisene er tatt fra «Bulletin de la Chambre Syndicale de la Sidérurgie Française» og fra årboken «Statistique 1953», utgitt av «Minerais et Métaux», begge Paris 1954.

Tabell 7. Årlige gjennomsnittspriser for enkelte metaller.

År	Basisk rujern	Sink	Kopper	Bly	Sølv	Alu- minium	Nikkel
	<i>Valley Furnaces</i>	<i>East St. Louis</i>	<i>New York</i>	<i>New York</i>	<i>New York</i>	<i>New York</i>	<i>Canada</i>
	\$ pr. long ton	Cents pr. lb.	Cents pr. lb.	Cents pr. lb.	Cents pr. oz.	Cents pr. lb.	Cents pr. lb.
1938	21.71	4.61	10.10	4.74	43.2	20.00	35.0
1945	24.52	8.25	12.00	6.50	51.9	15.00	35.0
1946	27.13	8.73	14.04	8.11	80.2	15.00	35.0
1947	33.82	10.50	21.27	14.67	71.8	15.00	35.0
1948	41.25	13.58	22.34	18.04	74.4	15.74	35.5
1949	46.00	12.15	19.50	15.36	71.9	17.00	40.0
1950	46.87	13.87	21.54	13.30	74.2	17.71	44.8
1951	52.00	18.00	24.50	17.50	89.4	19.00	54.0
1952	52.83	16.22	24.50	16.47	84.9	19.41	56.5
1953	54.79	10.86	28.80	13.49	85.2	20.93	59.9

Bergverksdriften på Svalbard.

Ifølge bergmesterens melding om bergverksdriften på Svalbard var det tre selskaper i drift i 1953, nemlig Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S, Kings Bay Kull Comp. A/S og det russiske selskap Arktikugol.

I tabell 8 er det for årene 1938 og 1950—53 gitt noen sammendragsoppgaver for de to norske selskaper. Tilsvarende oppgaver mangler for det russiske selskap.

Tabell 8. Oversikt over kullproduksjonen ved de norske gruver på Svalbard.

	1938	1950	1951	1952	1953
Bedrifter	1	2	2	2	2
Arbeidertall i driftstiden	575	953	934	917	898
Av dette: i gruva	381	483	546	525	543
» » i dagen	28	85	70	66	83
» » ved annet arbeid	166	385	318	326	272
Gjennomsnittlig arb.tall i året	575	950	934	917	752
Av dette: kvinner	36	103	102	98	77
Funksjonærtall (i driftstiden)	12	23	92	94	92
Utbetalt arbeider- og funksjonærlønn (1000 kroner).....	3 067	18 835	17 718	18 540	17 592
Produksjon:					
Mengde (tonn).....	298 740	363 905	469 994	453 403	427 500
Eget forbruk av kull (tonn)	9 876	14 638	21 663	17 161	21 470
Skipet i årets løp:					
Mengde (tonn).....	287 425	327 003	470 445	460 027	403 817
Av dette bunkers til egne og fremmede skip (tonn)	17 525	9 849	18 436	10 495	5 877

I 1953 var produksjonen ved de norske gruver 427 500 tonn mot 453 403 tonn i 1952. Nedgangen kom særlig av at driften ved gruvene i Ny-Ålesund stanset etter eksplosjonsulykken 19. mars 1953. Det ble i 1953 skipet 403 817 tonn kull fra de norske gruver og 262 895 tonn fra de russiske gruver. I tabell 9 er det tatt inn noen tilbakegående oppgaver over produksjon, skipning og sysselsetting ved gruvene på Svalbard.

Tabell 9. Oversikt over hele kullproduksjonen på Svalbard¹⁾.

År	Produksjon av kull i alt 1000 kg	Utførsel av kull		Tallet på sysselsatte personer	
		I alt 1000 kg	Herav fra norske gruver 1000 kg	Sommer- sesong	Vinter- sesong ¹⁾
1938.....	626 518	606 000	287 425	2 350	2 316
1945.....	6 007	294	294	570	485
1946.....	96 434	62 732	62 732	²⁾ ca. 600	1 551
1947.....	336 499	281 192	281 192	1 600	2 429
1948.....	515 000	420 324	420 324	2 656	2 836
1949.....	580 000	531 313	425 867	²⁾ 1 157	3 412
1950.....	³⁾ 363 905	513 656	327 003	²⁾ 913	3 570
1951.....	³⁾ 469 994	719 236	470 445	²⁾ 916	3 615
1952.....	³⁾ 453 403	713 930	460 027	²⁾ 922	3 031
1953.....	³⁾ 427 500	666 712	403 817	²⁾ 660	2 942

¹⁾ 1938/39, 1945/46 osv. ²⁾ Omfatter bare Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S og Kings Bay Kull Comp. A/S. ³⁾ Oppgave for de russiske gruver mangler.

Summary.

Detailed annual statistics on the mining industry has been published since 1866 in «Norges bergverksdrift». Until 1916 the mining statistics were compiled from reports prepared by «bergmesterne» i. e. government appointed mine controllers, but from that year on, the mining statistics are based on reports on uniform questionnaires from each establishment.

The mining industry statistics cover ore mines, pyrite mines, coal mines and establishments engaged in metal production. Before 1923 data on metal production were included in the mining industry statistics only so far as the producing firms were included in the reports given by «bergmesterne». From 1923 on, however, the mining statistics give complete data on metal production. Separate statistics on coal production in Svalbard are included since 1926.

The annual reports prepared by «bergmesterne» are published in «Norges bergverksdrift». These reports include not only detailed information on ore mines, pyrite mines and coal mines, but also on many establishments engaged in stone quarrying or non-metallic mining. As the coverage for stone quarries and non-metallic mines has been rather incomplete in these reports, the information received could not be used as basis for preparing statistical tables. Annual statistics on stone quarrying and non-metallic mining, however, are given in the industrial production statistics «Norges industri».

The publication «Norges industri» also contains information on metal mining, coal mining and metal production. Information on insurance value of fixed assets, gross value of fixed asset formation, value of stocks and the capacity of installed prime movers for direct use, of electric motors etc., are only given in «Norges industri».

Tabell I. Oversikt over malmutvinningen ved gravene.

	Tallet på bedrifter	Tallet på funksjonærer	Utbetalt funksjonær lønn 1000 kr.	Gj.snittlig arbeider-tall i året	Utbetalt arbeids-lønn 1000 kr.	Produk-sjons-verdi 1000 kr.	Verdi av brensel og hjelpe-stoff 1000 kr.
Jern- og titanjerngruver	7	252	3 575	1 761	18 767	113 390	9 981
Koppergruver	2	90	1 141	867	8 088	21 753	4 035
Svovelkisgruver, også kopperholdige	10	202	3 095	1 871	18 006	80 432	5 955
Sink- og blygruver.....	2	15	182	114	1 085	2 357	556
Sølvertsgruver	1	19	239	106	951	591	249
Molybdénglansgruver..	2	29	344	120	1 198	2 742	372
Andre gruver	4	11	155	34	384	1 241	284
I alt	28	618	8 731	4 873	48 479	222 506	21 432

Tabell II. Gjennomsnittlig arbeidertall ved gravene.

	Ved gruvedrift, sjeiding og oppredning		Ved annet arbeid	I alt	Av dette:	
	I gruva	I dagen			Menn	Kvin-ner
Jernmalm og titanjernstein	513	570	678	1 761	1 746	15
Koppermalm	341	106	420	867	867	-
Svovelkis, også kopperholdig	744	411	716	1 871	1 825	46
Sink- og blykonsentrat	56	56	2	114	111	3
Sølvertser	44	48	14	106	106	-
Molybdénglans	93	8	19	120	120	-
Andre	8	21	5	34	34	-
I alt	1 799	1 220	1 854	4 873	4 809	64

Tabell III. Utførte timeverk og utbetalte lønninger ved gravene.

	Utførte timeverk					Utbetalt arbeidslønn				
	Ved gruve-drift 1000 timer	Ved annet arbeid 1000 timer	I alt 1000 timer	Av dette:		Ved gruve-drift 1000 kr.	Ved annet arbeid 1000 kr.	I alt 1000 kr.	Av dette:	
				Menn 1000 timer	Kvinner 1000 timer				Menn 1000 kr.	Kvinner 1000 kr.
Jernmalm og titanjernstein ..	2 091	1 509	3 600	3 571	29	11 192	7 575	18 767	18 660	107
Koppermalm ...	1 043	945	1 988	1 988	-	4 384	3 704	8 088	8 088	-
Svovelkis, også kopperholdig .	2 180	1 568	3 748	3 672	76	11 399	6 607	18 006	17 793	213
Sink- og blykon-sentrat	204	3	207	204	3	1 066	19	1 085	1 076	9
Sølvertser	163	32	195	195	-	794	157	951	951	-
Molybdénglans..	197	40	237	237	-	1 017	181	1 198	1 198	-
Andre	69	12	81	81	-	331	53	384	384	-
I alt	5 947	4 109	10 056	9 948	108	30 183	18 296	48 479	48 150	329

Tabell IV. Detaljerte oppgaver over malmutvinningen.¹⁾

Gruve, art, navn og beliggenhet	Antall arbeidsdager i virksomhet	Utbrutt fast fjell	Utfordret av gruva	Produksjonsmengde	Prosentinnhold	Gj.sn. arbeidertall i året ²⁾
A. Jernmalm og titanjernstein.						
A/S Søftestad Gruber, Nissedal .	275	m ³ 11 240	tonn 42 790	tonn 30 000	53.96 Fe, 1.19 P	56
A/S Aust-Agder Jernmalmgruber, Øyestad	100	1 530	4 500	1 600	39 Fe, 1.8 Mn	23
Bråstad Gruber, Øyestad	284	5 300	16 000	11 000	—	18
Stykkmalm	—	—	—	5 260	62 Fe	—
Sekundamalm	—	—	—	5 740	53 Fe	—
A/S Titania, Sokndal	280	134 246	464 255	{ 128 113 21 311	{ 36.4 Fe, 43.85 TiO ₂ 66.7 Fe, 2.87 TiO ₂	{ 275
A/S Rødsand Gruber, Nesset . . .	303	50 600	171 634	54 334	62.70 Fe, 0.5 V	119
Fosdalens Bergverks- A/S, Malm . .	259	103 448	557 720	250 086	65.39 Fe, 0.0228 P, 0.59 S	468
A/S Sydvaranger, Sør-Varanger . .	284	1 100 778	3 413 106	817 962	64.0 Fe	803
B. Koppermalm.						
A/S Vigsnes Kobberverk, Avaldsnes	—	—	—	1 122	18.5 Cu	—
Folldal Verk A/S, Folldal	—	—	—	3 431	17.80 Cu	—
Nordgruva	—	—	—	2 409	—	—
Sørgruva	—	—	—	1 022	—	—
A/S Røros Kobberverk, Røros . .	326	10 886	44 516	3 464	19.55 Cu	64
Killingdal Grubeselskabs flotasjonsverk, Trondheim ³⁾	—	—	—	1 005	20.5 Cu	—
Bergverkselskapet Nord-Norge A/S, Nord-Rana	—	—	—	160	24.5 Cu	—
A/S Sulitjelma Gruber, Fauske . .	283	91 430	248 000	14 371	23.45 Cu, 1.45 Zn, 35.9 S, 32.9 Fe	803
A/S Bjørkaasen Gruber, Ballangen	—	—	—	1 210	19.42 Cu	—
C. Svovelkis.						
A/S Vigsnes Kobberverk, Avaldsnes	280	14 500	58 488	25 561	—	114
Finkis	—	—	—	5 905	44 S	—
Svovelkiskonsentrat	—	—	—	18 277	47.5 S	—
Fra gl. vaskeriavgang	—	—	—	1 379	43.5 S	—
A/S Stordø Kisgruber, Stord	278	37 352	146 600	58 792	—	177
Sjeidet kis	—	—	—	5 212	40.7 S	—
Vasket kis	—	—	—	53 580	39.2 S	—
Gravdal Grubeselskap, Varaldsøy A/S Røros Kobberverk, Røros . .	290	4 050	10 730	5 873	39.75 S, 0.75 Cu	28
Folldal Verk A/S, Folldal	280	24 550	83 485	39 108	46 S	274
Nordgruva	—	15 500	56 375	27 406	—	—
Sørgruva	—	9 050	27 110	11 702	—	—
Killingdal Grubeselskap, Ålen . .	210	5 050	22 200 ⁴⁾	6 908	42.9 S, 1.735 Cu	68
Killingdal Grubeselskabs flotasjonsverk, Trondheim ³⁾	280	—	—	12 995	49.2 S	17
A/S Undal Værks Ny Interessentskab, Rennebu	281	2 500	10 744	9 359	—	32
Finkis	—	—	—	6 444	39 S	—
Flotasjonskis	—	—	—	2 915	47 S	—
Orkla Grube-A/B, Meldal	284	81 328	441 462	354 701	—	727
Finkis	—	—	—	67 161	40.83 S, 2.12 Cu	—
Smeltetkis	—	—	—	287 540	41.74 S, 1.89 Cu	—
Fosdalens Bergverks-A/S, Malm . .	—	—	—	11 669	48.59 S, 2.87 Fe	—
Elektrokemisk A/S, Skorovas Gruber, Namsskogan	303	42 577	94 310	88 355	—	174

¹⁾ Se anm. til tabell V. ²⁾ I bergmesternes meldinger er det til dels oppgitt gjennomsnittlig arbeidertall i driftstiden. Driftsoppgavene for de gruver som har egne elektrisitetsverk er skilt ut og tatt med blant de oppgaver som publiseres for elektrisitetsverkene. Dessuten er hyttedriften skilt ut og tatt med under metallproduksjonen — se tabell VIII. Av disse grunner stemmer ikke alltid oppgavene over gjennomsnittlig arbeidertall med de tilsvarende oppgaver i meldingene. ³⁾ Malmen er levert fra Killingdal Grubeselskabs gruve i Ålen. ⁴⁾ Finkis solgt direkte til eksport.

Tabell IV (forts.). Detaljerte oppgaver over malmutvinningen.¹⁾

Gruve, art, navn og beliggenhet	Antall arbeidsdager i virksomhet	Utbrutt fast fjell	Utfordret av gruva	Produksjonsmengde	Prosentinnhold	Gj.sn. arbeidertall i året ²⁾
		m ³	tonn	tonn		
Kopperholdig kis	-	-	-	68 628	47.6 S, 0.82 Cu	-
Kopperfattig kis	-	-	-	19 727	48.4 S	-
Bergverkselskapet Nord-Norge						
A/S Nord-Rana	-	-	-	6 463	-	-
Mofjellet gruve	-	-	-	1 226	47.5 S	-
Fra andre ³⁾	-	-	-	5 237	47.0 S	-
A/S Sulitjelma Gruber, Fauske..						
Svovelkis	-	-	-	58 347	-	-
	-	-	-	56 100	49.4 S, 0.23 Cu, 0.67 Zn, 45.0 Fe	-
Finkis II	-	-	-	2 247	44.5 S, 4.37 Cu, 5.12 Zn, 39.9 Fe	-
A/S Bjørkaasen Gruber, Ballangen	272	40 579	128 395	64 775	-	258
Vaskekis	-	-	-	54 300	48.20 S	-
Flotasjonskis	-	-	-	10 475	46.64 S	-
D. Sinkmalm og blyerts.						
A/S Vigsnes Kobberverk, Avaldsnes	-	-	-	657	42.8 Zn	-
Folldal Verk A/S, Folldal	-	-	-	2 935	45.3 Zn	-
Nordgruva	-	-	-	2 033	-	-
Sørgruva	-	-	-	902	-	-
Killingdal Grubeselskabs flotasjonsverk, Trondheim ⁴⁾	-	-	-	2 040	45.2 Zn	-
A/S Bleikvassli Gruber, Korgen..	300	9 846	32 116	-	-	42
Bergverkselskapet Nord-Norge						
A/S Nord-Rana	300	4 400	14 844	4 024	-	72
Mofjellet gruve	-	-	-	1 421	-	-
Sinkkonsentrat	-	-	-	1 331	55.0 Zn	-
Blykonsentrat	-	-	-	90	61.0 Pb	-
Fra andre ³⁾	-	-	-	2 603	-	-
Sinkkonsentrat	-	-	-	1 819	54.0 Zn	-
Blykonsentrat	-	-	-	784	60.0 Pb	-
A/S Sulitjelma Gruber, Fauske..	-	-	-	1 818	48.82 Zn, 34.9 S, 1.04 Cu, 13.3 Fe	-
A/S Bjørkaasen Gruber, Ballangen	-	-	-	522	46.55 Zn	-
E. Sølvterser.						
Kongsberg Sølvverk, Kongsberg⁵⁾	234	6 256	16 293	10 053	-	106
Håndsteiner	-	-	-	0.01	80 Ag	-
Medigent sølv	-	-	-	2.14	50 Ag	-
Sølvslig	-	-	-	19.36	5 Ag	-
Jernslig	-	-	-	4.51	2 Ag	-
Ekstraksjonssliger	-	-	-	10 027	0.0138 Ag	-
F. Andre malmer.						
A/S Norsk Bergverk, Søve Gruver, Hølla	102	5 300	14 233	564	5 Nb ₂ O ₅	14
Lindvikollens Rutilgrube, Skåtøy	35	100	280	-	-	0.3
Næs Mineralmølle, Dypvåg	35	-	-	3	90/91 TiO ₂	0.6
A/S Knaben Molybdængruber, Fjotland	278	63 520	162 664	225	94.2 MoS ₂	99
Kvina Gruver, Fjotland	260	5 103	14 623	33	87.097 MoS ₂ , 1.003 Cu	21
A/S Norsk Bergverk, Ørsdalen Gruver, Bjerkreim	232	662	2 000	8	-	18
Hardkonsentrat	-	-	-	7	60.98 WO ₃	-
Sjeidemalm	-	-	-	1	60 WO ₃	-

¹⁾ og ²⁾ Se nederst på side 18. ³⁾ Malmen er levert fra Bleikvassli gruve. ⁴⁾ Malmen er levert fra Killingdal Grubeselskaps gruve i Ålen. ⁵⁾ Dessuten ble det produsert 76 tonn granatkonsentrat og en del pukkt og grus.

Tabell V. Forbruk av brensel og hjelpestoffer ved gruvene.

	Jernmalm		Koppermalm		Svovelkis		Andre		I alt	
	Mengde	Verdi 1000 kr.	Mengde	Verdi 1000 kr.	Mengde	Verdi 1000 kr.	Mengde	Verdi 1000 kr.	Mengde	Verdi 1000 kr.
Kull	594	73	2 577	356	237	37	124	22	3 532	488
Koks	295	37	381	81	225	44	32	6	933	168
Ved	115	10	42	4	344	31	588	48	1 089	93
Bensin	131	165	58	76	139	169	48	56	376	466
Annen brenselolje »	4 628	1 050	343	103	929	233	40	13	5 940	1 399
Annet brensel	—	—	—	—	—	—	..	1	..	1
Smøreolje og -fett. tonn	185	361	37	73	63	117	23	48	308	599
Sprengstoff	685	1 971	142	316	336	809	87	221	1 250	3 317
Annet	..	803	..	2 640	..	3 064	..	662	..	7 169
Innkjøpt el. kraft 1000 kWh	34 279	761	2 600	52	7 008	227	7 629	211	51 516	1 251
Elektrisk kraftprod. ved egne verk 1000 kWh	43 249	4 751	16 000	336	38 554	1 221	2 627	173	100 430	6 481
I alt	..	9 982	..	4 037	..	5 952	..	1 461	..	21 432

Anm. til tabell I, II, III og V. Ved gruver som produserer flere forskjellige malmer, er antall bedrifter, antall arbeidere og funksjonærer, arbeider- og funksjonærloønn og verdien av brukt brensel og hjelpestoff fort under den malm som har størst salgsverdi ved vedkommende gruve. Se de detaljerte oppgaver i tabell IV.

Tabell VI. Oversikt over metallproduksjonen.

	Antall be- drifter	Antall funksjo- nærer	Ut- betalt funksjo- nær- lønn	Utførte time- verk	Ut- betalt arbeids- lønn	Produk- sjons- verdi	Verdi av rå- stoffer	Verdi av bren- sel og hjelpe- stoffer
			1000 kr.	1000	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Ferrolegeringsverk	9	444	6 564	5 928	28 970	311 514	139 103	19 696
Rujerns- og valseverk ..	8	389	5 273	3 834	19 173	128 251	56 147	7 645
Aluminiumsverk	4	489	6 535	4 834	24 093	164 430	70 960	12 203
Andre råmetallverk ...	7	370	5 570	4 724	23 383	337 698	246 078	19 418
Metallvalserverk	5	153	2 026	1 606	8 606	90 457	62 509	2 068
Raffineringsverk og om- smelterier	6	62	853	579	2 857	30 534	22 529	1 451
I alt	39	1 907	26 821	21 505	107 082	1062884	597 326	62 481

Tabell VII. Oppgaver over produksjon og råstofforbruk ved metallproduserende bedrifter.

	Mengde i tonn	Verdi i 1000 kr.		Mengde i tonn	Verdi i 1000 kr.
<i>Produkter i alt:</i>		1062884	<i>Råstoffer i alt:</i>		597 326
Jern og stål: Ferrosilicium: ¹⁾			Malmer, mineraler m. v.:		
høypros., over 30 % Si..	63 009	64 099	Jernmalm og -slig	93 814	6 536
lavpros., under 30 % Si..	5 986	3 525	Kopperkonsentrat	17 641	15 379
Ferromangan	76 196	238091	Sinkmalm	74 435	25 520
Ferrosilicomangan	17 539		Manganmalm	191 948	69 881
Ferrokrom	17 852	24 752	Krommalm	41 706	16 724
Andre ferrolegeringer	12 520		Kopperholdig svovelkis ..	290 400	36 590
Rujern	58 844	96 901	Koppennikkelmatte.....	29 895	151 239
Råstål til eget bruk, i alt:	110 528		Gedigent sølv og sølvslig ..	10 053	481
herav til støp	13 627	96 877	Bauksitt og alumina	115 358	42 568
» » annen bearb. ...	96 901		Aluminiumfluorid	1 394	2 905
Stål, smidd, hamret og valset	95 495		Kryolitt	3 077	5 267
			Kvarts og kvartsmjøl	209 340	5 319
			Kalkstein	126 601	3 026
			Kalk	2 781	325
			Dolomitt og magnesitt	26 792	1 427
			Flusspat	388	65
			Olivin	7 554	433
			Soda	3 547	1 218
			Steinkull	59 463	9 163
			Koks og sinders	89 087	13 206
			Koksgrus	98 488	8 755
			Petrolkoks	31 477	9 377
			Elektrodemasse, innkjøpt..	13 145	5 463
			Elektroder, innkjøpt	3 013	4 851
			Ildfaste materialer ellers...	..	1 089
			Andre malmer og mineraler	..	5 625
			Jern, stål og metaller:		
			Rujern	12 169	3 970
			Jernsvamp	222	144
			Ferrolegeringer	9 680	9 344
			Avfallsjern og jernskrap ..	104 566	19 514
			Stålemner	10 269	7 278
			Andre jernhalvfabrikater ..	12 926	10 516
			Råmetaller i alt	19 376	70 372
			Metallaske, -skrap og		
			-slagger	96 971	23 855
			Andre råstoffer:		
			Trekull	3 375	1 683
			Bek	15 587	4 403
			Tjære	2 093	503
			Råstoffer ellers ³⁾	..	3 312

¹⁾ Omregnet til basis 45% Si blir produksjonsmengdene henholdsvis 92 359 og 2 138 tonn. ²⁾ Bl. a. stål-
støpegods. ³⁾ Bl. a. elektrodemantler og bearbeidd metall.

Bergmesternes meldinger om bergverksdriften i året 1953.

Melding om bergverksdriften i Østlandske bergdistrikt i året 1953.

(Gitt av bergmester H. Merckoll 7. april 1954.)

1. Kongsberg Sølvverk, Kongsberg. Ved Kongsberg Sølvverk, som eies av den norske stat, drives gruvedrift og oppberedning samt hyttedrift for framstilling av sølv. Virksomheten var i gang i 234 dager med et belegg ved bergverksdriften på 105 personer, hvorav 44 mann i gruva, som i alt utførte 195 130 timeverk for en kontantlønn på kr. 950 660; til 19 funksjonærer ble det utbetalt kr. 239 074.

I driftsåret 1. juli 1952 til 30. juni 1953 ble det brutt 6 255.5 m³ fast fjell og fordret 14 017.65 tonn sølvmalm, hvorav 3 224.85 tonn av eldre beholdninger; enn videre 432 tonn granatmalm, hvorav 29 tonn av eldre beholdninger samt 1 843 tonn gråberg. Alt gruvearbeidet har foregått i Haus Sachsen, under og i Gottes Hülfe, — Mildigkeit over Kristian stoll, foruten en del arbeider i Vinorenfeltet i sommermånedene.

Ved oppberedningen ble produsert:

0.009 tonn håndsteiner	med 80	% Ag
2.135 » gedigent sølv	» 50	» »
19.356 » sølvslig	» 5	» »
4.514 » jernslig	» 2	» »
10 027.000 » ekstraksjonssliger ..	» 0.0138	» »
76.000 » granatkonsentrat ...	» 18	% Almandin.

Enn videre ble det fra de gamle berghalder solgt 5 854.5 m³ pukk og grus. Ved gruvedriften ble forbrukt 20 161.25 kg sprengstoff.

Ved hyttedriften, hvor det er beskjeftiget 9 personer som utførte 21 842.5 timeverk for en kontantlønn på kr. 89 395, samt 1 funksjonær, ble det framstilt:

3 340 kg fint sølv	med 99.8	% Ag
245 » sølvnitrat	» 63	» »

2. *Hurum Molybdéngruber*, Hurum. A/S Knaben Molybdéngrubers prøvedrift i Hurum Molybdéngruver ble ikke fortsatt i 1953. For nærmere undersøkelse av forekomsten ble det boret 3 diamantborhull på tilsammen 290 m. Under boringen var det beskjeftiget 1 stiger, 1 diamantborer og 1 hjelper med et betalt pengeutlegg på kr. 19 562.

3. *Aamdals Verk A/S*, Skafså. Ingen virksomhet har funnet sted i årets løp, bergrettighetene opprettholdes av Norsk Sprængstof Handels-A/S.

4. *Ringerikes Nikkelverk A/S*, Tyristrand. Ingen virksomhet har funnet sted i årets løp. Raffineringsverket A/S opprettholder fortsatt 2 anvisninger i feltet.

5. *Hadelands Bergverk A/S og A/S Zinkgruber*. Rettighetene er overtatt av den norske stat.

6. *Søve Gruver*, Ulefoss. A/S Norsk Bergverk opptok etterat malmvaskeriet var ferdigbygd i september, produksjonsdrift fra Cappelengangen. Gruvearbeidet har foregått i dagbrudd med et belegg på 5—8 mann som utførte 4 060 timeverk; ved vaskeriet var beskjeftiget 20 mann som utførte 24 920 timeverk, samt 16 mann beskjeftiget med diverse arbeider i alt 12 130 timeverk. Den kontante arbeidslønn utgjorde kr. 186 950. Ved bedriften var ansatt 7 funksjonærer som ble utbetalt kr. 108 158. Det ble brutt 5 300 m³ fast fjell; av dette ble fordret og påsatt vaskeriet 14 233 tonn med et innhold av 0.57 % Nb₂O₅ som utbrakte 564 tonn niobkonsentrat med 5 % Nb₂O₅. Det ble brukt 4 260 kg sprengstoff.

Jerngruver.

7. *Fehnsgruvene*, Ulefoss Jernverk, Holla. Virksomheten er foreløpig innstilt; bergrettighetene opprettholdes av godseier H. S. D. Cappelen.

8. *Dale Malmfelter*, Nissedal. Ingen virksomhet har funnet sted i årets løp; bergrettighetene opprettholdes.

9. *A/S Søftestad Gruver*, Nissedal. Virksomheten som omfatter gruvedrift med eksport av fosforholdig jernmalm, var i gang i 275 arbeidsdager med et belegg på 55 personer, hvorav 2 kvinner. 25 mann var beskjeftiget i gruva, og de utførte 43 703 timeverk. I alt ble det av menn utført 103 952 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 515 232. Ved bedriften var ansatt 9 funksjonærer som ble utbetalt kr. 98 953.

I gruva ble brutt 11 240 m³, hvorav 2 050 m³ ved oppfarings- og tilredningsarbeider. Det ble fordret 39 810 tonn malmholdig gods og 2 980 tonn gråberg. Ved sjeidingen ble produsert 30 000 tonn jernmalm med 53.96 % Fe og 1.19 % P.

Utsiktene for en fortsatt produksjonsdrift er gode. Det ble brukt 11 934.5 kg sprengstoff.

Flusspatgruver.

10. *Tveitstå Gruver*, Dalen i Telemark. Virksomheten som omfatter gruvedrift på flusspat, drives for regning av Ole Bonden, Sande st. Arbei-

det var i gang i 270 dager med 2 mann i gruva; i dagen var det i en del av året ytterligere beskjeftiget 2 mann samt 1 funksjonær. De samlede lønningstgifter utgjorde kr. 49 910. Det ble i årets løp utbrutt 250 m³ fast fjell som ble fordret ut av gruva og som ved sjeiding ga 246 tonn stykkflussspat med ca. 80—85 % CaF₂ samt 408 tonn flussspatgrus med 70—75 % CaF₂.

11. *Lassedal Flussspatgruve*, Saggrenda pr. Kongsberg. Ved Lassedal Flussspatgruve som innehas av A/S Årdal og Sunndal Verk, har det kun vært vakthold og vannlensing i gruva med et belegg på 1 mann.

Mineralgruver.

12. *Lindvikkollens Rutilgrube*, Kragerø. Virksomheten som drives for regning av Herm. Jensen, Risør, var i gang i 35 dager i januar—februar med et belegg på 3 mann, da arbeidet ble innstilt grunnet manglende avsetning på rutil. Det ble utført 840 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 4 011. Det ble utbrutt 100 m³ fast fjell og fordret 280 tonn rutilholdig berg som ble ført til Næs Mineralmølle for oppberedning.

13. *Saggrenda Verk*, Saggrenda pr. Kongsberg. Saggrenda Verk som eies av H. Bjørum, Oslo, formaler mineraler og var i gang til 1. august 1953, da det nye anlegg i Froland ble satt i gang. Det ble behandlet 2 379 tonn stykkfeltspat for en kontant arbeidslønn på kr. 129 578; til 6 funksjonærer ble utbetalt kr. 47 454.

14. *A/S Østlandske Stenexport*, Vågå. Virksomheten som omfatter drift av klebersteinsgruve og talkummølle med separasjonsverk, var i gang i 276 dager med et belegg på 54 personer, hvorav 15 mann i gruva. Av kroppsarbeidere ble utført i alt 101 336 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 489 959; ved bedriften var ansatt 12 funksjonærer, som ble avlønt med kr. 161 523.

I gruva ble brutt 7 120 m³ fast fjell og utfordret 20 555 tonn kleberstein, hvorav 445 tonn av eldre beholdninger samt 213 tonn gråberg, som ved behandling i mølleanlegget utbrakte 19 408 tonn talkum av forskjellige sorter samt 508 tonn jernslig. Det ble brukt 6 720 kg sprengstoff.

15. *A/S Smestad & Sætre*, Kvam st. Ved virksomheten som omfatter drift av klebergruve og mølleanlegg, var gruva i gang i 223 dager med et belegg på 6 mann; mølleanlegget var i gang i 300 dager med et belegg på 8 mann. Ved bedriften var i alt ansatt 23 personer som i alt utførte 46 068 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 202 173.

I gruva ble brutt 2 482 m³ fast fjell og utfordret 7 346 tonn kleberstein, som ble malt til 7 046 tonn klebermjøl. Av sprengstoff ble forbrukt 5 521 kg.

16. *Norsk Magnesitindustri A/S*, Morud st. Virksomheten som omfatter utvinning av magnesitt, som bearbeides videre i selskapets fabrikk, var i gang i 275 dager; bruddet ble drevet i 259 dager. Ved bedriften var beskjeft-

tiget 14 mann, hvorav 7 mann i bruddet. Av kroppsarbeidere ble i alt utført 33 706 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 129 924; ved bedriften var ansatt 3 funksjonærer, som ble avlønt med kr. 28 890.

I bruddet ble utbrutt 892.99 m³ fjell og fordret 2 679 tonn råmagnesitt, som ved sjeiding ga 1 859 tonn råmagnesitt med ca. 86 % kullsur magnesia. I fabrikk ble behandlet 1 395 tonn som ga 411 600 kg brent magnesitt og 69 200 kg magnetegl, begge med 78 % magnesia, 15 % kiselsyre og 7 % leirjord og jernoksyd. Sprengstofforbruket utgjorde 383 kg.

17. A/S Valdres Skiferbrudd, Kollstad i Valdres. Virksomheten som omfatter gruvedrift på skiferberg og tilvirkning av skifer og plater, var i gang i 265 dager med et belegg på 12 mann i gruva og 20 sorterere og skantere. Det ble brutt 490 m³ fast fjell og utfordret 2 100 tonn skiferberg som ble behandlet for framstilling av takskifer og høvlede plater.

Ved bedriften som ble overtatt av Øystre Slidre kommune og er organisert som et selvstendig foretagende med kommunen som andelseier, er det i årets løp foretatt en rekke arbeider for modernisering av bedriften.

Kalksteinsdrift.

18. Kjørholt Kalkstensbrudd, Eidanger. I Kjørholt Kalkstensbrudd som drives for regning av A/S Rjukanfos for leveranse av kalkstein til Eidanger og Rjukan Salpeterfabriker, var arbeidet i gang hele året med et samlet belegg på 202 personer, hvorav 4 kvinner; gruvebelegget utgjorde 177 mann. Det samlede antall timeverk for mannlige kroppsarbeidere utgjorde 362 779 timeverk, som ble betalt med kr. 2 390 194. Ved bedriften var beskjeftiget 19 funksjonærer, som ble avlønt med kr. 278 390.

I gruva ble brutt 260 591 m³ kalkstein og 17 877 m³ hardstein og utfordret 612 808 tonn kalkstein og 44 692 tonn hardstein (gråberg). Av sprengstoff ble forbrukt 128 022 kg.

19. Dalen Portland-Cementfabrik A/S, Brevik. Virksomheten som omfatter bryting av kalkstein i dagbrudd i forbindelse med sementfabrikasjon, var i gang i 300 dager med et belegg på 42 personer som utførte 88 303 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 473 007; ved bedriften var ansatt 3 funksjonærer som ble avlønt med kr. 39 411.

Det ble brutt og fordret 345 546 tonn kalkstein med 80 % CaCO₃ og 106 342 tonn hornfels som ble nedknust og finmalt for sementfabrikasjon. Sprengstofforbruket utgjorde 64 284 kg.

20. Langø Kalkstensbrudd, Langø pr. Holmestrand. Virksomheten som omfatter bryting av kalkstein i dagbrudd for regning av Christiana Portland Cementfabrik på Slemmestad, var i drift i 294 dager med et samlet belegg på 103 personer, hvorav 3 kvinner. Av mannlige kroppsarbeidere ble i alt utført 211 224 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 1 127 448; til funksjo-

nærene ble utbetalt kr. 137 425. Det ble brutt 228 259 m³ fast fjell og fordret 603 434 tonn kalkstein og 12 863 tonn pukk. Sprengstofforbruket utgjorde 66 192 kg.

21. A/S Tranby & Gjellebæk Kalkstensbrud, Lier. Virksomheten som administreres av A/S Christiania Portland Cementfabrik, omfatter bryting av marmorblokker og kalkstein og var i drift hele året med et belegg på 4—5 mann som utførte 8 883 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 49 637. Det ble brutt ca. 650 m³ fast fjell og produsert 320 tonn marmor-råblokker og 160 tonn kalkstein med 95 % CaCO₃.

22. Mjøndalen Kalkfabrikk A/S, Mjøndalen. Virksomheten som omfatter bryting av kalkstein som brennes til kalk, var i gang hele året med et belegg på 21 mann som utførte 53 366 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 225 423. Det ble brutt 3 845 m³ fast fjell som ga 10 459 tonn kalkstein med 90 % CaCO₃.

23. Bøverbru Kalkverk A/S, V. Toten. Virksomheten som omfatter uttaking av kalkstein for framstilling av brent kalk, var i gang hele året med et belegg på 9 mann som utførte 19 404 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 82 731.

I Østlandske bergdistrikt er det i året 1953 utstedt 18 mutingsbrev. Årsavgift for 1954 er betalt for 302 anvisninger. Fra distriktets lensmenn innkam 37 anmeldelser. Det ble avholdt 1 utmålsforretning og tildelt 2 utmål. Den norske stat holder avgiftsfritt 10 anvisninger.

Melding om bergverksdriften i Vestlandske bergdistrikt i året 1953.

(Gitt av bergmester H. Merckoll 7. april 1954.)

1. Næs Mineralmølle, Sagesund. Virksomheten som omfatter oppberedning av rutilmalm fra egen gruve, var i gang i 35 dager med et belegg på 6 mann som utførte 1 545 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 5 183. Det ble påsatt vaskeriet ca. 60 tonn rutilmalm med 5 % TiO₂ som utbrakte 3 tonn rutilkonsentrat med 90/91 % TiO₂. Driften ble innstilt på grunn av dårlig avsetning.

2. Bråstad Gruber, Øyestad pr. Arendal. Virksomheten som omfatter gruvedrift på jernmalm, var i gang i 284 arbeidsdager for regning av Christiania Spigerverk. Av belegget som utgjorde 18 personer, hvorav 10 mann i gruva, ble utført 32 046 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 177 964; til funksjonærbelegget på 3 personer ble utbetalt kr. 26 879. I gruva ble brutt 5 300 m³ fast fjell og fordret 11 000 tonn jernmalm med 58 % Fe samt 5 000 tonn gråfjell, som

ved sjeidingen utbrakte 5 260 tonn stykkmalm med 62 % Fe og 5 740 tonn sekundamalm med 53 % Fe. Sprengstofforbruket utgjorde 8 055 kg. Bedriften meddeler at foretandet foreløpig er å anse som undersøkelsesdrift.

3. **Aust-Agder Jernmalmgruber**, Øyestad pr. Arendal. Virksomheten som omfatter igangsetting og drift av de gamle jernmalmgruver i Klodeborgfeltet, var i gang hele året; gruvedrift fant sted i ca. 100 dager. Det samlede belegg utgjorde 23 personer, hvorav 1 kvinne; belegget i gruva utgjorde 13 mann. Av det mannlige belegg ble utført 39 128 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 188 640; antall funksjonærer var på 6 personer som ble utbetalt kr. 44 227. I gruva ble utbrutt 1 530 m³ fast fjell og utfordret 1 500 m³ med i alt 4 500 tonn råmalm med 39 % Fe og 1.8 % Mn som ga 1 600 tonn eksportmalm med 39 % Fe og 1.8 % Mn.

Anleggsarbeidet er i det vesentligste avsluttet og produksjonen i gang, men det klages over at det er vanskelig med øvd arbeidshjelp, ettersom anleggene fremdeles trekker til seg øvde gruvearbeidere.

4. **Lauvrak Gruber**, pr Arendal. Virksomheten som drives for regning av disponent Ludvig Hammer og direktør H. Bjørum, omfatter gruvedrift på feltspat. For en kontant arbeidslønn på kr. 71 240 ble det brutt 141.8 m³ fast fjell som ble fordret og som ved sjeiding ga 1 282 tonn prima og 845.5 tonn sekunda feltspat.

5. **A/S Knaben Molybdængruber**, Fjotland. Virksomheten som omfatter gruvedrift og flotasjon av molybdénmalm, var i gang i 278 dager med et belegg på 99 personer, hvorav 82 mann i gruva. Av kroppsarbeidere ble i alt utført 187 504 timeverk for en samlet lønn på kr. 975 016. Ved bedriften var ansatt 23 funksjonærer som ble utbetalt kr. 288 340.

Det ble brutt 54 900 m³ malm og 8 540 m³ gråfjell, tilsammen 63 520 m³ som ble fordret og ga 140 455 tonn molybdénholdig granitt med 0.176 % MoS₂ og 22 209 tonn uholdig granitt. Ved flotasjon ble produsert 224.883 tonn molybdénglanskonsentrat med 94.2 % MoS₂. Av sprengstoff medgikk i alt 35 218 kg. Bedriften meddeler at det er drevet betydelige undersøkelses- og oppfaringsarbeider og boret 898 diamantborhull. Av produksjonen kom ca. 40 % fra dagbruddet.

Nedenfor Store Knabetjern er bygd en større dam, hvorved en stor del av slamhalden er satt under vann.

6. **Kvina Gruver**, Fjotland. Virksomheten som omfatter gruvedrift og flotasjon av molybdénglans, var i gang i 260 dager med et belegg på 21 personer, hvorav 11 mann i gruva. Av kroppsarbeidere ble i alt utført 49 412 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 223 454; til 6 funksjonærer ble utbetalt kr. 55 795. I gruva ble brutt 5 103.4 m³ fast fjell og fordret 14 623 tonn molybdénmalm som ved flotasjon utbrakte 32.8525 tonn molybdénglanskonsentrat med ca. 87 % MoS₂ og 1 % kopper. Sprengstofforbruket utgjorde 3 850 kg.

7. **A/S Titania**, Hauge i Dalane. Virksomheten som omfatter gruve-

drift på titanjernmalm med oppberedningsverk for titanmalm og jernmalm, var i gang i 280 dager med et belegg på 275 personer, hvorav 77 mann i gruva. Av kroppsarbeidere ble i alt utført 561 930 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 2 684 095; funksjonærantallet utgjorde 55 som ble avlønt med kr. 752 743.

I gruva ble brutt 127 240 m³ malm og 7 006 m³ gråberg og fordret 445 339 tonn ilmenitt-magnetitt med 17.59 % TiO₂ og 22.7 % Fe samt 18 916 tonn gråberg. I oppberedningsverket ble produsert 128 113 tonn ilmenittkonsentrat med 43.85 % TiO₂ og 21 311 tonn magnetittkonsentrat med 66.7 % Fe. Sprengstofforbruket utgjorde 57 144 kg.

8. Ørdsalen Gruver, Ørdsalen pr. Egersund. Virksomheten som drives for regning av A/S Norsk Bergverk, omfatter undersøkelsesarbeider etter wolframalm og var i gang i 232 dager, idet arbeidet ble innstilt i oktober 1953. I gruva var beskjeftiget 6 mann; ved anleggsarbeider varierte belegget mellom 8 og 21 mann. Av kroppsarbeidere ble i alt utført 37 000 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 188 089; der var ansatt 4 funksjonærer, som ble avlønt med kr. 46 500.

I gruva ble brutt 662 m³ fast fjell og fordret 1 600 tonn gråberg samt 400 tonn malmholdig berg med 0.2 % WO₃. Der ble utsjeidet 0.949 tonn malm med ca. 60 % WO₃; noe malmholdig berg ble sendt til Kongsberg Sølvverks vaskeri i Saggrenda og der ble produsert 6.9785 tonn herdkonsentrat med 60.98 % WO₃. Sprengstofforbruket utgjorde 5 500 kg. Bedriften meddeler at prisen på wolframkonsentrat falt i årets løp fra 330 sh. til 145 sh. pr. short ton unit WO₃. Undersøkelsesarbeidet ble innstilt den 15. november 1953 på grunn av pengemangel.

9. A/S Vigsnes Kobberverk, Vigsnes på Karmøy. Virksomheten som omfatter gruvedrift med oppberedning av kopper- og sinkholdig svovelkis, var i gang i 280 dager med et samlet belegg på 114 personer, hvorav 55 mann i gruva. Av kroppsarbeidere ble i alt utført 239 516 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 1 126 588; til 13 funksjonærer ble utbetalt kr. 214 911, hvorav kr. 3 900 i naturalytelse. I gruva ble utbrutt 14 500 m³ fast fjell og fordret 58 488 tonn kiskgods med 0.57 % Cu, 1.43 % Zn og 24.94 % S som ga:

5 905 tonn finkis	med 44 % S
1 122 » kopperkonsentrat	» 18.5 » Cu
675 » sinkkonsentrat	» 42.8 » Zn
18 277 » svovelkiskonsentrat	» 47.5 » S

Omvasking av gammelt avfall fra vaskeriet ga 1 379 tonn kis med 43.5 % S. Sprengstofforbruket utgjorde 21 700 kg. Bedriften meddeler at avsetningen har vært mindre god og at hele produksjonen ikke er solgt. Prisen på sinkkonsentrat er falt katastrofalt, men prisen på svovelkis og kopperkis har vært tilfredsstillende.

10. A/S Stordø Kisgruber, Litlabø. Virksomheten som omfatter gruvedrift med oppberedning av kopperfri svovelkis, eies av den norske stat.

Arbeidet var i gang i 278 dager med et samlet belegg på 177 personer, hvorav 9 kvinner; belegget i gruva var 78 mann. Av mannlige kroppsarbeidere ble utført 335 227 timeverk for en kontant arbeidslønn på kr. 1 653 800. Av kvinner ble utført 13 853 timeverk for en samlet arbeidslønn på kr. 45 406. Til de 32 funksjonærer ble utbetalt kr. 460 617.

I gruva ble utbrutt 37 352.2 m³ fast fjell i strosser og oppfaringsarbeider og fordret 136 762 tonn råkis med 21.5 % S og 9 838.2 tonn berg. Produksjonen utgjorde:

53 579.7	tonn	vasket	kis	med	39.2	%	S
5 212.6	»	sjeidet	kis	»	40.7	»	S

Av avgangen fra vaskeriet er solgt 36 363 tonn som makadam. Hovedsjakten er avsenket 50 m fra 10. til 11. etasje. Sprengstofforbruket utgjorde 44 223 kg.

11. **Gravdal Grubeselskap**, Mundheim. Virksomheten omfatter gruvedrift etter kopperholdig svovelkis. I årets løp ble de resterende 150 m av grunnstollen inndrevet til 882 m samt 150 m stigort opp til den gamle gruva, hvorpå produksjonen ble satt i gang den 1. juni. Det var beskjeftiget 27 mann, hvorav 10 mann under jorden; av mannlige kroppsarbeidere ble utført 55 009 timeverk for en samlet lønn på kr. 296 616; de 2 funksjonærer ble avlønt med kr. 43 872.

I gruva ble brutt i alt 4 050 m³, hvorav 3 000 m³ kis og fordret 8 000 tonn kopperholdig svovelkis med 35 % S og 0.6 % Cu samt 2 730 tonn gråberg som ble styrtet i sjøen. Ved sjeiding ble produsert 5 872.56 tonn kis med 39.75 % S og 0.75 % Cu. Sprengstofforbruket utgjorde 9 565 kg.

12. **Kvalvik Kvartsbrudd**, Alsåker. A/S Bjølvefossen driver Kvalvik Kvartsbrudd for eget bruk av kvarts til framstilling av ferrolegeringer. Ved produksjonen som foregår i dagbrudd, var arbeidet i gang i 300 dager med et belegg på 20 mann som utførte 43 491 timeverk for en kontantlønn på kr. 220 480. Det ble brutt 11 000 m³ fjell som ga 30 073 tonn kvarts, hvorav ble framstilt 11 907 tonn ferrosilisium basis 45 % og 8 231 tonn ferrosilisium til eget bruk.

13. **H. Bjørum Talkummølle**, Porsmyr i Hardanger. Virksomheten som omfatter gruvedrift på talkum samt formaling i egen mølle, var i gang med et samlet belegg på 15 mann. Gruvedrift fant sted i 233 dager med et belegg på 5 mann, og møllen i 262 dager. Av kroppsarbeidere ble i alt utført 32 076 timeverk for en kontantlønn på kr. 152 547; 2 funksjonærer ble avlønt med kr. 16 421. Det ble brutt og fordret 5 881 tonn berg som ga 3 900 tonn talkum og 1 981 tonn avfallsfjell. Sprengstofforbruket utgjorde 2 909 kg.

14. **Mosterhavn Kalksteinsbrudd**, Mosterhamn. Odda Smelteverk A/S avsluttet i 1952 driften av dagbruddet, hvorpå den nye sjakt ble neddrevet til 52.5 m's dyp og gruvearbeidet påbegynt. Det er bygd silo, taubane, lastingsstasjon m. v., og det ble i alt ved disse arbeider beskjeftiget 12 mann som

utførte 26 598 timeverk for en kontantlønn på kr. 110 675. Det ble produsert 1 891 tonn kalkstein, og sprengstofforbruket utgjorde 408 kg.

15. **S k a f t u n K a l k s t e i n s b r u d d**, Skaftå. A/S Odda Smelteverk driver gruvedrift på kalkstein med et belegg på 50 mann, hvorav 48 i gruva. Arbeidet fant sted i 244 dager, og det ble av kroppsarbeidere utført 89 962 timeverk for en kontantlønn på kr. 495 966; bedriftens 2 funksjonærer ble avlønnet med kr. 32 500.

Det ble brutt og fordret 47 893 tonn kalkstein av god kvalitet. Sprengstofforbruket utgjorde 6 310 kg.

16. **R i s n e s K a l k s t e n s b r u d d A / S**, Trengereid. Virksomheten som omfatter gruvedrift på kalkstein, var i gang i 235 dager med et belegg på 4 mann i gruva som utførte 7 633 timeverk for en kontantlønn på kr. 43 441. Det ble brutt 22 730 m³ fast fjell og produsert 27 146 tonn kalkstein og 23 520 tonn avfallsstein. I gruva ble det drevet 191 m stigort for oppfaring og drift av 2 nye magasiner påbegynt; sprengstofforbruket utgjorde 8 100 kg.

17. **D e t N o r s k e Z i n k k o m p a n i A / S**, Odda. Virksomheten som omfatter elektrolytisk framstilling av sink og kadmium samt produksjon av superfosfat, var i gang i 365 dager med et samlet belegg på 596 personer, hvorav 18 kvinner. Av mannlige kroppsarbeidere ble utført 1 280 727 timeverk for en lønn på kr. 7 078 227; av kvinner ble utført 37 050 timeverk for en kontantlønn på kr. 130 652. Til de 163 funksjonærer ble utbetalt kr. 2 614 340.

Det ble behandlet 55 638 tonn sinkmalm med ca. 55 % Zn importert fra Sverige, Spania, Canada og Australia. Produksjonen utgjorde:

27 320	tonn sink	med 99.99 % Zn
89.519	» kadmium	» 99.98 » Cd
696	» sinklegeringer	
30 008	» svovelsyre	

I Vestlandske bergdistrikt er det i året 1953 utstedt 60 mutingsbrev. Årsavgift for 1954 er betalt for 697 anvisninger. Fra distriktets lensmenn innkomm 134 anmeldelser. Det er avholdt 1 utmålsforretning og tildelt 7 utmål.

Melding om bergverksdriften i Trondheimske bergdistrikt i året 1953.

(Gitt av bergmester Gunnar A a s g a a r d 12. mai 1954.)

HEDMARK FYLKE

1. **F o l l d a l V e r k A / S**, Follal, har vært i drift i 280 dager. Det gjennomsnittlige belegg har vært 274 arbeidere, hvorav 100 i gruva, 14 i dagen og 160 var beskjeftiget med annet arbeid. Samlet antall timeverk var 559 889, og arbeidslønn kr. 2 603 661 og kr. 1 000 i naturalytelser. Det var ansatt 20 funk-

sjonærer med kr. 258 483 i lønn. I Nordgruva ble det brutt ut 15 500 m³ fast fjell og fordret ut 56 375 tonn råmalm à 27.37 % S, 0.93 % Cu, 2.66 % Zn, 27.09 % Fe. I Sørgruva ble brutt ut 9 050 m³ fast fjell og fordret ut 27 110 tonn råmalm à 24.28 % S, 0.83 % Cu, 2.47 % Zn, 23.54 % Fe. Av dette ble produsert:

I Nordgruva:	27 406	tonn	flotasjonskis	à	46.00	%	S
	2 409	»	kopperkonsentrat	à	17.80	»	Cu
	2 033	»	sinkkonsentrat	à	45.30	»	Zn
I Sørgruva:	11 702	»	flotasjonskis	à	46.00	»	S
	1 022	»	kopperkonsentrat	à	17.80	»	Cu
	902	»	sinkkonsentrat	à	45.30	»	Zn

SØR-TRØNDELAG FYLKE

2. Killingsdal Grubeselskab, Reitan st., Ålen, som tilhører H. & F. Bachke og V. B. Lange, har drevet Killingsdal grube i 210 dager. Det gjennomsnittlige belegg har vært 9 funksjonærer og 68 arbeidere, hvorav 36 i gruva og 5 i dagen, mens de øvrige 27 arbeidere var beskjeftiget med taubane, verksted osv. Den i tidligere år omtalte Bjørgen-sjakt ble i juni slått igjennom til gruva. Arbeidsstyrken ble da etter hvert redusert fra i alt 83 til 53 mann. Meningen med sjakten var en rasjonalisering av driften. Det ble i året utført 119 017 arbeidstimer for en arbeidslønn på kr. 675 733. Funksjonærlønn var kr. 105 768.

Det ble utbrutt i gruva ca. 5 050 m³ fast fjell med ca. 1.735 % Cu, 42.9 % S og 8.5 % Zn. Det selges fremdeles en del finkis, mens resten sendes til flotasjonsanlegget i Trondheim.

2 b. Killingsdal Grubeselskabs flotasjonsverk i Trondheim var i drift i 280 dager med 17 arbeidere i 38 019 arbeidstimer og kr. 152 451 i lønn. Eier i arbeid ved bedriften og funksjonærer i alt 5 mann; samlet lønn til funksjonærene kr. 65 360. Det ble produsert:

1 005	tonn	kopperkonsentrat	med	20.5	%	Cu
2 040	»	sinkkonsentrat	»	45.2	»	Zn
12 905	»	flotasjonskis	»	49.2	»	S

Av malm fra andre gruver ble framstilt 2 920 tonn flotasjonskis med 45.5 % S.

3. A/S Undal Værks Nye Interessentskab, Rennebu, har vært drevet i 281 dager med et belegg på 33 arbeidere, hvorav 14 i gruva og 14 i dagen ved gruva samt 4 ved annet arbeid. Samlet arbeidslønn kr. 276 265, og 3 funksjonærer med 30 406 kr. i lønn. Det ble utbrutt 2 500 m³ fast fjell og fordret ut av gruva 10 744 tonn svovelkis og rågods. Det ble produsert 6 444 tonn finkis med 39 % S, og ved Killingsdal Grubeselskabs flotasjonsanlegg i Trondheim ble produsert 2 915 tonn flotasjonskis med 47 % S.

4. A/S Røros Kobberverk, Røros, har drevet i Olavsgruva i

326 dager og kjørt flotasjonsgodsets gamle velter ved Storwartzgruva. Smeltehytta har bare vært i gang i 115 dager, idet det var brann i hytta sommeren 1953. Belegget har gjennomsnittlig vært 64 arbeidere ved gruvedriften, hvorav 23 i gruva og 41 ved flotasjonsanlegg, transport, verksted og diverse. — Ved hyttedriften var beskjeftiget 51 arbeidere ut juni måned. Denne mannskapsstyrken ble beholdt ut september, da den ble innskrenket til 21 mann. En del ble satt til undersøkelsesdrifter m. v. og en del til annet arbeid. Det ble utført henholdsvis 127 767 og 87 210 arbeidstimer for en lønn på kr. 519 189 ved gruvedriften og kr. 312 778 ved hyttedriften. Det var i alt 17 funksjonærer med lønn kr. 183 808.

Det ble fordret ut av Olavsgruva 34 812 tonn koppermalm à 1.94 % Cu. Dessuten ble uttatt 9 704 tonn i Veltene à 1.42 % Cu. Ved flotasjonen ble framstilt 3 464 tonn kopperkonsentrat à 19.55 % Cu.

I Smeltehytta ble inntil brannen smeltet:

1 999	tonn	kopperkonsentrat	à	20.19	%	Cu
587	»	kvartsitt				
274	»	kalkstein				

Av dette ble produsert 373 127 kg bessemerkopper à 98 % Cu. Av bessemerkopper ble raffinert 389 792 kg à 98 % Cu til 380 051 kg raffinerkopper à 99.75 % Cu.

Etter hyttebrannen ble kopperkonsentratet sendt til Bolidens Gruvaktiebolag i Sverige, hvor det ble forsmeltet til 1 348 tonn à 19.125 % Cu og utbrakt 244 329 kg elektrolytkopper, 48.475 kg sølv og 0.532 kg gull.

5. Orkla Grube-Aktiebolag, Løkken Verk i Meldal herred. Bedriften har vært i gang i 284 dager. Belegget var 62 funksjonærer og 727 arbeidere, hvorav 287 i gruva og 195 i dagen, mens de øvrige 245 arbeidere var beskjeftiget i verksted, i transport osv. Det ble utført i alt 1 459 694 arbeidstimer for en arbeidslønn på kr. 6 749 839 i kontanter og kr. 12 850 i naturalytelser. I funksjonærlønn ble utbetalt kr. 1 070 086.

Det ble brutt 81 328 m³ fast fjell og fordret ut av gruva 379 149 tonn kopperholdig svovelkis.

Det ble produsert:

67 161	tonn	eksportkis	à	40.83	%	S,	2.12	%	Cu				
287 540	»	smeltekis	à	41.74	%	S,	1.89	%	Cu				
<hr/>													
354 701	tonn			med	ca.	41.5	%	S	og	ca.	1.96	%	Cu

5 b. Orkla Metal-Aktieselskap, Thamshavn, som drives av Orkla Grube-Aktiebolag, Løkken Verk, har vært i drift i 301 dager i året. Ved hyttedriften var beskjeftiget 38 funksjonærer med en samlet lønn på kr.

598 240 og gjennomsnittlig 358 arbeidere som utførte i alt 776 127 arbeidstimer for en samlet lønn på kr. 3 312 856.

Det ble smeltet:

290 400	tonn	svovelkis
22 241	»	kalkstein og kalk
50 519	»	kvarts
38 245	»	koks og 972 m ³ kontaktmasse.

Av dette ble produsert 103 335 tonn svovel à 99.97 % S og 13 246 tonn skjærstein à 33.87 % Cu. Dessuten ble solgt 34 103 tonn slagg med omkring 43 % Fe.

6. Nysæter Kalkstensmølle, Stallvik i Stjørna, har produsert 327 tonn kalksteinsmjøl à 97.9 % CaCO₃. Belegg — 3 mann som samtidig tørker og formaler korn.

MØRE OG ROMSDAL FYLKE

7. Rødsand Gruver, Nettet herred, som drives av A/S Rødsand Gruber, Oslo, har vært i drift i 303 dager. Belegget har vært 16 funksjonærer med kr. 199 670 i lønn, og 119 arbeidere, hvorav 64 i gruva og 55 i dagen. Det ble utført i alt 223 746 arbeidstimer for en lønn på kr. 1 067 661. Det ble brutt ut av gruva 50 600 m³ fast fjell og fordret ut 169 623 tonn jernmalm, derav 7 706 av eldre beholdninger — alt med gjennomsnittlig 21 % Fe i magnetitt. Av dette ble produsert 54 334 tonn jernmalmslig à 62.7 % Fe, 0.5 % V og 23 520 tonn støpepukk og veigrus. 2 011 tonn gråberg ble utkjørt fra gruva.

Gode avsetningsmuligheter og bedre tilgang på arbeidskraft. Produksjonen ble økt med ca. 6 % over 1952.

8. Glærum Kalksteingruve, Glærem, Surnadal, som tilhører A/S Årdal og Sunndal Verk, Oslo, har vært drevet i 300 dager i 1953. Belegget har vært 26 arbeidere, hvorav 19 i gruva og 7 i dagen i 50 027 arbeidstimer med kr. 241 466 i arbeidslønninger. Det har vært 2—3 funksjonærer med kr. 36 553 i lønninger. Det ble utbrutt 27 206 m³ fast fjell og fordret ut av gruva 71 433 tonn kalkstein à 98 % CaCO₃, — 408 tonn i avfall ble utkjørt.

9. Sjøflot Kalksteinsgruve, Glærem i Surnadal, som eies av A/S Norwegian Talc, Bergen, har vært drevet i 301 dager. Det var ansatt 1 funksjonær og gjennomsnittlig 30 arbeidere, hvorav 27 i gruva og 3 i dagen og annet arbeid. Det ble utført 56 240 arbeidstimer med en samlet arbeidslønn på kr. 253 040. Funksjonærlønnen var kr. 11 500.

Det ble brutt ut av gruva ca. 16 000 m³ fast fjell og fordret ut 28 425 tonn kalkstein med ca. 98 % CaCO₃, — 3 495 tonn subbus ble utkjørt. Det er foretatt atskillige tilredningsarbeider for drift i nye magasiner, og tappeanordningen er ombygget i stor utstrekning.

10. **Årnes Kalkstensbrudd** i Stangvik herred, tilhører Electric Furnace Products Co. Ltd., Sauda. Driften har foregått hele året med et belegg på 20 arbeidere og 2 funksjonærer. Det ble betalt kr. 149 678 i arbeidslønn for 37 054 arbeidstimer. Funksjonærlønninger kr. 24 078. Det ble brutt ut 7 394 m³ fast fjell i gruva og fordret ut 19 222 tonn kalkstein à 97 % CaCO₃.

11. **A/S Hustad Kalk og Marmor**, Fræna herred, har hatt et belegg på 12 arbeidere og 3 funksjonærer. Det ble av egne brudd brutt ut ca. 8 000 tonn kalkstein. Herav ble 2 500 tonn knust og solgt som kalksteinsmjøl eller marmorstein.

12. **Visnes Kalk- og Marmorbrudd**, Lyngstad, Eide på Nord-Møre har hatt et gjennomsnittlig belegg i månedene januar—november på 22 mann i bruddet, 5 mann i forskjellig arbeid og 2 sjåfører, med samlet lønn på kr. 189 240, samt 2 funksjonærer med samlet lønn på kr. 21 133. Det er utbrutt 35 643 tonn kalkstein, hvorav utsjeidet 33 400 tonn kalkstein med 97—98 % CaCO₃. Av produksjonen er 2 000 tonn brukt i eget kalkbrenneri til produksjon av 1 200 tonn brent kalk.

Firmaet bemerker at produksjonen fortsatt går bra, men har inntrykk av at behovet for kalkstein nå er dekket.

13. **Langnes Stenhuggeri og Marmorbrudd**, i Eide. Mindre drift i vintermånedene. Gjennomsnittlig 6 mann i arbeid med produksjon omkring 8 000 tonn.

14. **Naas Kalkstenbrudd**, i Eide, eier Anders og Nils N. Naas. Har ikke vært i drift i 1953. Det er søkt om konsesjon for nytt brudd.

15. **Saude Kalkverk**, Larsnes, Sande herred, har hatt et belegg på 16 mann; brutt ut 10 670 tonn kalkstein.

16. **Breivik Kalkverk**, eier Ingvald Dyrhol og

17. **Vaagsøy Kalkverk A/S**, på øya Noksa i Sauda herred har ikke sendt oppgave.

SOGN OG FJORDANE FYLKE

18. **Framfjord Talkmølle**, Framfjord i Sogn, som eies av A S Norwegian Talc, Bergen, har vært drevet i 284 dager. Belegget var 2 funksjonærer og 29 arbeidere, hvorav 9 i gruva, 11 ved mølledriften og 9 ved annet arbeid. Det ble utført tilsammen 58 433 arbeidstimer for en arbeidslønn på kr. 239 883. Funksjonærlønn var kr. 24 000.

Det ble brutt ut 2 500 m³ fast fjell og fordret 9 664 tonn talkumstein og produsert 7 661 tonn formalt talkum. Det er små råstoffmengder. Innføring av 40 timers uke. Det er sterk konkurranse og framtidsutsiktene usikre.

NORD-TRØNDELAG FYLKE

19. Fosdalens Bergverks-Aktieselskab, Malm, tilhører staten, og har vært drevet i 278 dager. Belegget har vært 39 funksjonærer og 468 arbeidere, hvorav 323 i gruva og 84 i dagen og 61 ved annet arbeid. Det ble utført i alt 868 991 arbeidstimer med en samlet arbeidslønn på kr. 4 878 885. Funksjonærlønn kr. 571 636. I gruva ble brutt ut 103 448 m³ fast fjell og fordret ut av gruva 504 445 tonn råmalm, hvorav 118 509 tonn var eldre beholdning; ellers ble 53 275 tonn gråberg ført ut av gruva. Produksjonen var 250 086 tonn jernmalmslig å 65.39 % Fe, 0.0228 % P, 0.59 % S og 11 669 tonn svovelkiskonsentrat å 48.59 % S og 2.87 % Fe (i jernmalm).

20. Skorovas Gruber, Skorovatn, p. å. Flåtådal st., tilhører A/S Elektrokemisk, Oslo, og har vært drevet i 303 dager. Belegget har vært 33 funksjonærer og 174 arbeidere, hvorav 58 i gruva og 19 i dagen, samt 97 ved annet arbeid. Det ble utført 368 863 arbeidstimer med samlet arbeidslønn på kr. 1 793 989. Funksjonærlønn kr. 489 110. Utbrutt fast fjell 42 577 m³ og fordret ut av gruva 19 767 tonn kopperfattig svovelkis og 74 543 tonn kopperholdig svovelkis. Av denne var 1 411 tonn fra tidligere magasin. Produsert 19 052 tonn knust Cu-fattig renkis og 675 tonn Cu-fattig oppredningskis, tilsammen 19 727 tonn med 48.4 % S. Videre 41 866 tonn Cu-rik knust renkis og 26 762 tonn Cu-rik oppredningskis, tilsammen 68 628 tonn med 47.6 % S og 0.82 % Cu. Altså i alt produsert 88 355 tonn.

Anleggsarbeidene var blitt ferdig i løpet av 1952, og oppfarings- og produksjonsdrift har foregått jamt hele året. Den første prøvetid for taubanen til Kongsmoen var vanskelig i stormfullt og kaldt vintervær. Etter forskjellige utbedringer har banen arbeidd tilfredsstillende.

21. A/S Grong Gruber, Limingen, overtatt av A/S Norsk Bergverk. I 1953 ble det utført vedlikeholdsarbeider og uttatt en del større kisprøver for pifotforsøk i Trondheim og ved Orkla Metal-A/S, Thamshavn.

Arbeidsbelegg: 4 mann og 1 stiger. Timeverk: 8 300 med arbeidslønn kr. 30 566. Funksjonærlønn kr. 11 219.

22. Lilleberg Verk A/S, Sparbu, som driver talkumgruve med tilhørende mølle, har vært i drift i 228 dager. Belegget har vært 1 funksjonær og 8 arbeidere. Det ble utført 12 939 arbeidstimer med samlet lønn på kr. 46 957. I gruva ble brutt ut 520 m³ fast fjell og fordret ut av gruva 1 350 tonn kleberstein. I mølla ble det produsert 1 200 tonn talkum og klebersteinsmjøl. Større overhaling av mølla i januar, mars; senere har det vært jamn oppfarings- og produksjonsdrift.

23. A/S Tangen Bruk's Kalkstensbrudd, i Skatval, postadr. Stjørdal, har vært i drift i 300 dager med gjennomsnittlig 8 arbeidere med 16 180 arbeidstimer og samlet lønn på kr. 63 310 og med 2 funksjonærer og funksjonærlønn på kr. 25 000. Det ble fordret ut av gruva 7 917 tonn kalkstein å ca. 97½ % CaCO₃ og framstilt 4 650 tonn brent kalk.

24. A/S Lønvik Kalkfelter, Ytterøy, som eies av A/S Meraker Smelteverk, Kopperå, har vært drevet i 294 dager. Belegget har vært 1 funksjonær og 13 til 17 arbeidere i 32 362 arbeidstimer.

Det ble brutt ut 11 892 m³ fast fjell, derav produsert 28 094 tonn kalkstein à 98.5 % CaCO₃. Driften har vært avpasset etter behovet for kalkstein ved smelteverket.

25. Østborg Kalkbrudd — Kvernmo kalksteinmølle, Frol ved Levanger, tilhører Felleskjøpet i Trondheim. Det har vært drevet med 1—2 mann i ca. 10 måneder og utført 2 744 arbeidstimer med arbeidslønn på kr. 11 600. 1 à 2 funksjonærer med kr. 8 000 i kontanter. Det er fordret ut av gruva 3 900 tonn kalkstein og framstilt 4 700 tonn kalksteinsmjøl à 94 % CaCO₃. Medregnet mølla er 10—12 mann i arbeid med lønn på kr. 79 658.

26. A/L Sunnan Kalksteinmølle, Sunnan, har vært i drift i 230 dager med et belegg på 4 mann med kr. 26 344 i arbeidslønn. Det er framstilt 1 260 tonn kalksteinsmjøl til jordbruket og 920 m³ pukkestein, og 215 m³ kult. Firmaet opplyser at omsetningen av kalksteinsmjøl til jordbruket er så liten at maskinene ikke kan utnyttes helt, og det er pukkesteinsalget ved siden av som holder bedriften i gang, men det er vanskelig å få noe igjen til avskrivning.

27. Hylla Kalkverk, Røra, drives av firma Nicolay Buch, Trondheim, og har drevet med 3 funksjonærer og 50 arbeidere. Produksjonen har vært 30 600 tonn kalkstein. Hovedmassen er tatt til kalkbrenneriet og der er solgt ca. 13 300 tonn brent kalk, 1 200 tonn kalkstein og 500 tonn kalksteinsmjøl, til sammen ca. 15 000 tonn.

28. Åsen Kalksteinbrudd, Åsen, har ikke inngitt oppgaver. Driften antakelig som i tidligere år, med utbrutt ca. 200 tonn av eieren, Olav Riehstad alene. Alt blir knust til kalksteinsmjøl.

SØR-TRØNDELAG FYLKE

Skifer.

29. Engan Skiferbrudd, Engan st., drives av brødr. Hansen og har et belegg på 8 mann. Det ble utbrutt 7 960 m² heller. Det er i året utført et betydelig arbeid med opprenskning av bruddet.

30. Flaten Skiferindustri, Engan, har beskjeftiget 10 arbeidere. Produksjonen var 3 910 m² bruddheller og 6 452 m² hogde heller.

31. Stjørnasten, Stjørna, som drives av Hans Flaten, Engan st., har hatt 18 mann i arbeid med produksjon: 3 400 m² bruddheller og 11 643 m² hogde heller.

32. Opdal Stenindustri A/S, Opdal, har beskjeftiget 39 arbeidere og produsert 20 529 m² hogde heller, 11 929 m² bruddheller og 4.90 m³ murstein.

33. A/S Opdalsten, Oppdal, har hatt et belegg på 34 arbeidere og funksjonærer. Det er produsert 21 400 m² hogde heller og 10 900 m² bruddheller. Samlet arbeidslønn kr. 310 740.

34. Hans Risan, Engan st., har med 5 mann i 7 025 arbeidstimer produsert 2 400 m² hogde heller og 3 600 m² bruddheller.

35. Orkdal Helle- og skiferbrudd, i Hemne, har ikke inntruffet oppgave. Det er for øvrig en rekke skiferbrudd i drift i Oppdal, Stjørna, Gudbrandsdalen m. fl. steder.

Ved Trondheimske bergmesterembete er det i 1953 ved årets utløp fornyet 1 603 private bergverksrettigheter og 321 for staten. Dertil kommer 64 anvisninger som er falt tilbake til staten etter konsesjon. Videre er det utstedt 7 private mutinger og 4 til staten. Fra lensmennene er innkommet 226 malmanmeldelser.

Melding om bergverksdriften i Nordlandske bergdistrikt i året 1953.

(Gitt av bergmester K. L. Bøckman, 20. mai 1954.)

Det konjunkturuomslaget som viste sine første tegn på ettersommeren 1952, satte inn med sterkere tendens i 1953. Prisene på sink og bly fortsatte sitt sterke fall helt til over midtsommers og stabiliserte seg utpå høstparten på et nivå som lå ved 40—50 % av høykonjunkturprisene. Resultatet var at vår viktigste produsent av sink- og blymalm, Mofjell gruve, stanset driften ved mai måneds begynnelse. Dette ble dog delvis kompensert ved en forsterket drift av Bleikvassli gruve.

Også kopperprisen falt i 1953, men bare til ca. 15 % under toppkonjunkturen og stabiliserte seg der. Da også kis har vist seg vanskeligere salgbar enn de forutgående år, må man si at bergverkene i Nordlandske distrikt nå arbeider tyngre.

På grunnlag av de innhentede oppgaver fra bedriftene skal gis følgende opplysninger:

Jernmalm.

1. Bjarkøy gruver i Bjarkøy ligger i det fri.
2. Meløy gruve i Bjarkøy med tilgrensende mutinger opprettholdes ved årsavgift av A/S Nordiske Grubekompani.
3. A/S Norsk Bergverk opprettholder ved årsavgift alle jernmalmanvisninger i Dunderlandsfeltet overtatt fra staten og fra A/S Rana Gruber. Undersøkellesarbeidet har ikke fortsatt i 1953, men en større malmprøve er sendt til Norges tekniske høgskole for tekniske forsøk.
4. Jernmalmførekostene i Seljeli, Elsfjord, er blitt diamantboret av et engelsk selskap, som har sendt inn konsesjonssøknad.

Koppermalm, svovelkis, sink- og blymalm.

5. A/S Sulitjelma Gruber, Fauske. Det gjennomsnittlige belegg har vært 829 arbeidere, derav 363 ved gruvedriften, og 88 funksjonærer. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 8 051 127.

Som forberedende arbeider utførtes:

Diamantboring:	885.5 lb.m		
Tverrslag:	Ny-Sulitjelmaområdet	140	lb.m
	Gikenområdet	102	»
	Bursi gruve	32	»
	Sagmo gruve	44	»
	Jakobsbakken gruve	19	»
			<hr/>
			337 lb.m
Stigort og synk:	Ny-Sulitjelmaområdet	67	lb.m
	Gikenområdet	112	»
	Bursi gruve	23	»
	Sagmo gruve	209	»
			<hr/>
			411 »
Avilon stoll			306 »
			<hr/>
			I alt 1 054 lb.m

Av oppfarringsarbeider ble utført:

Ort og tverrslag:	Ny-Sulitjelmaområdet	84	lb.m
	Gikenområdet	321	»
	Bursi gruve	118	»
	Sagmo gruve	462	»
	Jakobsbakken gruve	462	»
			<hr/>
			1 447 lb.m
Synk:	Ny-Sulitjelmaområdet	155	lb.m
	Gikenområdet	116	»
	Bursi gruve	44	» 315 »
			<hr/>
			I alt 1 762 lb.m

Av bygging: 63 704 m³ utstrosset.

I alt ble brutt 79 246 m³ malm og 12 184 m³ gråberg. I gruvene ble gjensatt som mur og fylling 14 294 m³ og pumpet ut 289 950 m³ vann.

Av de utfordrede 248 000 tonn råmalm leverte:

Ny-Sulitjelmaområdet	60 000 tonn = 24.2 %
Gikenområdet	63 500 » = 25.6 »
Bursi gruve	24 200 » = 9.8 »
Sagmo gruve	29 300 » = 11.8 »
Jakobsbakken gruve	71 000 » = 28.6 »

Av råmalmen ble utsjeidet 400 tonn gråberg. Resten med en gehalt av 1.53 % Cu, 0.72 % Zn, 18.9 % S, 21.0 % Fe og 46.7 % uopløst ble påsatt anrikingsverket og utbrakte:

2 247 tonn finkis	à 4.37 % Cu og 44.5 % S.	Skipet	2 116 tonn
56 100 » flot.kis	à 0.23 » Cu » 49.4 » S.	»	52 738 »
1 818 » sinkkons.	à 48.82 » Zn » 13.3 » Fe.	»	2 523 »
14 371 » kopperkons.	à 23.45 » Cu.		

I smeltehytta ble påsatt 15 642 tonn kopperkonsentrat, som utbrakte 3 600 tonn bessemerkopper à ca. 99 % Cu. Herav ble eksportert 3 537 tonn. Generatorenes yteevne var 9 200 kVA.

Selskapet meddeler at arbeidsforholdene stort sett har vært de samme som i 1952.

6. A/S Bjørkaasen Gruber, Ballangen. Gjennomsnittlig belegg 262 arbeidere, derav 108 i gruva og 24 funksjonærer. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 2 665 300.

Under oppfaring er utført 135.65 lb.m synk og 824.80 lb.m ort. Ved avbygging er brutt 284.65 lb.m ort og utstrosset 34 631 m³. I alt brutt i gruva 40 579 m³, pumpet ut 286 500 m³ vann og gjensatt som mur og fylling 2 340 m³.

Fordret ut av gruva 128 395 tonn råmalm, som etter frasjeiding av 10 077 tonn gråberg hadde en gehalt av 29.24 % S, 0.48 % Cu og 0.67 % Zn. Herav ble utvunnet på vaskeriet:

54 300 tonn vaskekis	à 48.20 % S.	Skipet	49 659 tonn
10 475 » flot.kis	à 46.64 » S.	»	8 353 »
1 210 » kopperkons.	à 19.42 » Cu.	»	912 »
522 » sinkkons.	à 46.55 » Zn.	»	588 »

Herav til innenlandsk forbruk: 26 794 tonn vaskekis og 588 tonn sinkkonsentrat.

Generatorenes yteevne var 4 000 kVA.

7. Bergverkselskapet Nord-Norge A/S, Nord-Rana. Det gjennomsnittlige belegg under driftsperioden januar—april var 140 mann, derav

85 i gruva. Under flotasjonsverkets drift med malm fra Bleikvassli resten av året var belegget 39 mann, derav ingen i gruva. Antall funksjonærer var 12 i gjennomsnitt. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 710 441.

Under forberedende arbeider er oppført 648.42 lb.m diamantborhull og 12 lb.m sjakt. Under avbygging er strosset 2 878.0 m³. I alt brutt 4 400 m³ og pumpet ut ca. 50 000 m³ vann.

Av gruva ble fordret ut 14 844 tonn råmalm, derav 1 521 tonn av eldre beholdninger. Gehalt ca. 5 % Zn og 0.6 % Pb. Råmalmen ble påsatt flotasjonsverket og utbrakte:

1 331.5 tonn	sinkkons.	à 55.0 %	Zn
90.0 »	blykons.	à 61.0 »	Pb
160.2 »	kopperkons.	à 24.5 »	Cu
1 225.8 »	flot.kis	à 47.5 »	S

Generatorenes yteevne var 613 kVA.

Driften stanset 1. mai grunnet ulønnsomhet, men gruva ble holdt lens og flotasjonsverket holdt gående med malm fra Bleikvassli gruver. Med støtte av Utbyggingsfondet for Nord-Norge ble det på ettersommeren igangsatt diamantboringer på den formodede vestlige fortsettelse av linse 3, som også ble påvist i 5—600 meters lengde.

Bedriften har inne en søknad om lån av Utbyggingsfondet for Nord-Norge til utvidelse og rasjonalisering av driften.

8. A/S Bleikvassli Gruber, Korgen. Det gjennomsnittlige belegg var 42 arbeidere, derav 28 i gruva, og 4 funksjonærer. Økt drift ble igangsatt fra juni måned. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 375 077.

Under forberedende arbeider ble boret 44.28 lb.m diamantborhull, drevet 23 lb.m sjakt og 146 lb.m stoll med tilsammen 1 206 m³. Under oppføring er drevet 280 lb.m ort med 840 m³. Under avbygging er strosset 7 800 m³. I alt er brutt 9 846 m³ fast fjell og fordret ut 13 168 tonn gråberg og 18 948 tonn råmalm à 6 % Zn, 3.2 % Pb og 23 % S, derav 765 tonn eldre beholdninger.

Råmalmen er kjørt ned til Bergverkselskapet Nord-Norge A/S' flotasjonsverk i Andfiskå, hvor den har utbrakt:

1 818.8 tonn	sinkkons.	à 54 %	Zn
783.9 »	blykons.	à 60 »	Pb
5 236.9 »	flot.kis	à 47 »	S

Med støtte av sysselsettingsmidler ble det høsten 1953 foretatt forberedende arbeider for en utvidelse av driften ved planering og fundamentering for hovedsjakttårn med heishus, utsprenging av sjaktsiloer med tappinger, veianlegg m. v. Alt for en planlagt utvidelse av driften til 50 000 tonn råmalm pr. år. Selskapet

har inne en lånesøknad hos Utbyggingsfondet for Nord-Norge om midler til denne driftsutvidelse.

For å kunne holde flotasjonsverket i Andfiskå gående under stansen i Mofjellgruva, ble det satt i gang forsert produksjon fra Bleikvassli gruve ved driving av et dagbrudd til supplering av malmen fra oppfaringen.

9. Husvik sink- og blymalgruve i Tjøtta har ikke vært i drift, men rettighetene opprettholdes av Kaare Bagøiens dødsbo ved årsavgift.

10. Bossmo kisgruve, Nord-Rana. Rettighetene holdes av Nord-Rana kommune ved årsavgift.

11. Malmaug kisgruve, Nord-Rana. Rettighetene holdes av A/S Elektrokemisk ved årsavgift.

12. A/S Rødfjeldets Kisgruber, Nord-Rana. Rettighetene opprettholdes ved årsavgift.

13. Dverberg kislelt, Andøya. Rettighetene er av Dverberg tiltoksnemnd overdratt til staten. Feltet vil bli systematisk prøveboret i 1954.

Molybdénqlans.

14. Laksådalen og Oterstrand molybdéngruver, Gildeskål. Rettighetene holdes av fru Helga Finneid og A/S Norsk Bergverk ved årsavgift.

Grafitt, feltspat, kvarts, talkum m. v.

15. A/S Skaland Grafitverk, Berg i Senja. Gjennomsnittlig belegg 56 arbeidere, derav 14 i gruva og 19 funksjonærer. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 566 567.

Under forberedende arbeider ble drevet 25 lb.m diamantborhull, strosset 93.45 m³ utvidelse av fordrestollen og brutt 4.10 lb.m tverrslag, til sammen 113.13 m³. Under oppfaring ble drevet 51.80 lb.m ort = 239.45 m³. Under avbygging ble drevet 418.4 lb.m stigorter, tilsvarende 2 288 m³ og strosset 2 318.99 m³.

I alt ble brutt 4 846.44 m³ malm og 113.13 m³ gråberg. Av gruva ble fordret ut 13 257.64 tonn grafittmalm à 28.5 % C, som ble påsatt flotasjonsverket og utbrakte:

1 774.170	tonn	E.R.-kvalitet	à	86/90	%	C
848.235	»	høyprosentlig	à	88/92	»	C
330.595	»	støperigrafitt	à	60/80	»	C

128.130 tonn ble sendt til innenlandsk forbruk og 2 835.815 tonn eksportert.

16. A/S Jennestad Grafitverk, Sortland. Ved anlegg og driftsforberedelse har det vært beskjeftiget gjennomsnittlig 10 mann i årets siste halvdel. I arbeidslønn er utbetalt kr. 18 770.

Forskjæring for driftstollen ble drevet ca. 28 lb.m tilsvarende ca. 750 m³

uttatte løsmasser og fjell. Det ble bygd brakke og kompressorhus, og reist kraftledning fram til verket.

Anlegget og driften foregår med støtte av Utbyggingsfondet for Nord-Norge. Stollen fortsettes.

17. Drag & Hundholmen feltspatbrudd i Tysfjord drives av firma H. Stange & Co. A/S, Oslo. Gjennomsnittlig belegg var $38\frac{1}{2}$ arbeider og 4 funksjonærer. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 268 079.

Brutt og fordret: På Drag	2 024.2 m ³
» Hundholmen	3 075.2 »
	<hr/>
I alt	5 099.4 m ³

Herav utvunnet ved sjeiding:

4 961 tonn prima	feltspat
232 »	sekunda »
3 789 »	kvarts.

All feltspaten og 1 385 tonn av kvartsen var fra Hundholmen. På Drag er feltspatbruddene blitt så urene at man ikke har kunnet drive ut brukbar spat. Heller ikke har man funnet nye brukbare forekomster.

18. Nordland Portland Cementfabrik A/S, Kjøpsvik i Tysfjord. Gjennomsnittlig belegg ved kalksteinsdriften var 48 arbeidere, derav 23 mann i gruva og 2 funksjonærer. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 593 229.

Under oppfaring ble drevet 68.6 lb.m feltort, 86.0 lb.m stigort og 29.0 lb.m mellomort. Under avbygging ble strosset 53 459.3 m³.

I alt ble brutt 49 812.8 m³ kalkstein og 4 380.9 m³ skifer. Herav ble fordret ut til knuseverket 123 572 tonn kalkstein og 5 910 tonn skifer.

19. Altermark kleberstensbrudd i Nord-Rana drives av A/S Norwegian Talc, Bergen. Gjennomsnittlig belegg var 18 arbeidere, derav 9 mann i gruva og 2 funksjonærer. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 198 430.

Under forberedelser og oppfaring er drevet 205 lb.m diamantborhull og ca. 275 lb.m synker, orter og stigorter, hvorved ble uttatt ca. 1 100 m³ talkum og gråfjell. Under avbygging er strosset ca. 3 000 m³ talkum og gråfjell.

I alt brutt 4 100 m³ fast fjell og fordret ut 8 929 tonn talkum og 2 166 tonn gråfjell.

20. Hammerfall dolomittbrudd, Djupvik i Sørfold, drives av A/S Norwegian Talc, Bergen. Gjennomsnittlig belegg var $65\frac{1}{2}$ arbeider og 2 funksjonærer. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 578 973. Det ble brutt ca. 35 000 m³ fast fjell, hvorav utsjeidet 94 660 tonn stykkdolomitt og 8 247 tonn subbus.

21. Helland kvartsbrudd i Sørfold drives av Orkla Kvarts-

drift A/S, Løkken Verk. Gjennomsnittlig belegg var 15 arbeidere og 1 funksjonær. Den arbeidslønn ble utbetalt kr. 116 313.

Det ble brutt ca. 4 000 m³ fast fjell, hvorav produsert 9 647 tonn kvarts med 97 % SiO₂, som er sendt til Thamshavn.

Kvartsdriften var stanset i 4½ måned for omlegging av bruddet og reparasjon av siloen. Dette ble heldig gjennomført og brytingsprogrammet for 1954 er fastsatt til 15—17 000 tonn.

22. Mårnes kvartsbrudd, Leikanger i Gildeskål, ligger fortsatt nedlagt.

23. Råndal kvartsbrudd i Ballangen drives av Råndal Kvarts- og Feltspat A/S, Kopperå. Gjennomsnittlig belegg var 12 mann og 1 funksjonær. Den arbeidslønn ble utbetalt kr. 81 926.

Det ble brutt 2 500 m³ fast fjell, hvorav produsert 3 768 tonn kvarts à 99 % SiO₂. Driften i bruddet var innstilt i månedene februar—april grunnet usedvanlig vanskelige værforhold.

24. Kvandal kvartsbrudd i Skjerstad eies av fru Gude Schirmer i Oslo og drives på leiebasis av Arnt H. Braseth, Leivset. Drift i 7 måneder med 6½ mann som fikk utbetalt kr. 29 471 i arbeidslønn.

Brutt 1 000 m³ fast fjell, som har gitt 1 630 tonn kvartsitt. Dertil produsert 1 070 tonn av gamle beholdninger.

25. Leivset Aktiekalkbrønderi, Fauske. Gjennomsnittlig belegg ved kalksteinsdriften 3 mann og ved kalkovnen 4 mann og 1 funksjonær. Utbetalt i arbeidslønn kr. 75 880.

Brutt 3 800 m³ fast fjell hvorav produsert 1 250 tonn brennt kalk.

26. A/S Kistrand Skiferbrudd, Valnesfjord i Fauske. Ingen ordinær drift i 1953, men 6—8 mann har arbeidd i bruddene for egen regning mot omsetning av produksjonen gjennom selskapet.

27. Neslia Kvartsbrudd A/S, Bardu. Kvartsfeltet er blitt undersøkt ved diamantboringer i 1953. I alt nedsatt 16 borhull, som menes å ha påvist 250—300 000 tonn krystallkvarts med ca. 99 % SiO₂. Et prøveparti av kvartsen er sendt til A/S Arendal Smelteverk.

28. Jelstad kalkstensbrudd i Gildeskål,

29. Grønnøy feltspatbrudd i Meløy og

30. Krutådal bergkrystallbrudd i Hattfjelldal har ikke vært under belegg i 1953.

Fra lensmennene er innkommet 146 skjerpeanmeldelser. Det er utstedt 154 mutingsbrev, derav 83 til staten uten stempelavgift. 15 anvisninger hvis fristbevilling utløp i 1953, er opprettholdt ved årsavgift. Det er gitt 7 utmål.

Melding om bergverksdriften i Finnmark bergdistrikt i året 1953.

(Gitt av bergmester J. W e n n b e r g , 4. november 1954.)

På grunnlag av innhentede oppgaver fra bedriftene og ved hjelp av materiale ved embetets kontor kan følgende opplysninger gis om bergverksdriften i distriktet for året 1953:

Jernmalm.

1. Aktieselskabet Sydvaranger, Sør-Varanger herred. Da hovedavtakerne av jernmalmslig ba bedriften om delvis å utsette leveringen av det allerede innkjøpte kvantum for året 1953, ble bedriften nødt til i noen grad å redusere produksjonen. Selskapet hadde ved slutten av 1953 i alt 989 arbeidere og funksjonærer i sin tjeneste. Antall arbeidere varierte fra 781 til 826. Antall timeverk var 1 763 966. Samlet lønn til arbeidere utgjorde i kontanter kr. 8 737 708 og i naturalytelser kr. 513 920. I funksjonærlønninger ble utbetalt kr. 1 880 086.

Det ble brutt 570 130 m³ gråberg og 530 648 m³ malm. Det ble fordret 1 662 027 tonn gråberg og 1 751 079 tonn malm med gjennomsnittlig 33.82 % Fe. Separasjonsverket var i drift i 284 dager og utbrakte 817 962 tonn jernmalmslig med gjennomsnittlig 64 % Fe. Til 13 forbrukere i 4 land ble det skipet 647 789 tonn slig, herav til utlandet 645 921 tonn, mens 1 868 tonn ble levert innenlands. Ved årsskiftet var det således på lager ca. 170 000 tonn slig.

Sligsilo-anlegget ble fullført i 1953.

2. Rubben manganholdige jernmalmsforekomster, Målselv herred. Et norsk driftsselskap under dannelse har innledet forhandlinger med amerikanske interesser om finansiering av en nærmere undersøkelse og prøve-drift, samt eventuell utbygging av disse forekomster for ordinær og varig drift.

Koppermalm og svovelkis.

3. A/S Vaddas Gruber, Skjervøy herred. Etter oppdrag av Industri-departementet har A/S Norsk Bergverk gjennom hele året fortsatt undersøkelsen av forekomsten med stoll- og stigordrift. Geofysisk Malmletning har utført geofysiske målinger som viste positive indikasjoner i Gressdalen og øvre malmsone i Vaddasgaisa.

Selskapet hadde ved slutten av året 1953 i alt 50 arbeidere og funksjonærer i sin tjeneste. Antall arbeidere varierte fra 31 til 45. Antall timeverk var 75 000. Samlet lønn til arbeidere utgjorde kr. 380 000. I funksjonærlønninger ble utbetalt kr. 73 000.

4. Tsjaskias malmfelt, Kautokeino herred. Sommeren 1953 utførte Bolidens Gruvaktiebolag, Stockholm, en del geologisk kartlegging og geofysiske målinger i dette området. Resultatet ble betegnet som forholdsvis oppmuntrende.

5. *Birtavarre malmfelter i Kåfjorddalen, Kåfjord herred.* Så vel Norges Geologiske Undersøkelser som Geofysisk Malmløst har vært engasjert her i sommermånedene. Undersøkelsene har gitt positive resultater og vil bli fortsatt.

6. *Ringvassøy kiskfelt, Helgøy herred.* Staten har her 26 erts- og gullbevisninger. Det er ikke utført noe undersøkelsesarbeid i feltet i 1953.

Skifer m. m.

7. *A/L Alta Skiferbrudd, Alta herred.* Det har vært sesongvis beskjefteggelse av ca. 500 mann, fordelt på i alt 11 felter, spredt over et stort område. I driftsperioden 1. november 1952 til 31. desember 1953 mottok andelslaget 5 219 259 stk. takskeer. Hertil kommer en del heller, fliser etc. I samme tidsrom ble det solgt 4 674 443 stk. takskeer som sammen med salg av heller, fliser etc. innbrakte netto fob. Alta kr. 2 441 110.

Utsiktene for den videre drift betegnes som gode. Andelslaget arbeider med å gjenvinne eksportmarkedet.

8. *A/S Skifer, Alta herred.* I henhold til St.prp. nr. 159/52 og Innst. S. nr. 340/52: «Utbyggingsprogrammet for Nord-Norge — Partiell omorganisering av skiferdriften i Alta og finansiering av fellesdrift», ble A/S Skifer stiftet 1. desember 1953.

Det nye selskap, som skal ta over skiferfeltet i Detsika, har en aksjekapital på kr. 340 000, fordelt med 50 % på Utbyggingsfondet for Nord-Norge, 25 % på Alta kommune og 25 % på A/L Alta Skiferbrudd. Utbyggingsfondet for Nord-Norge har dessuten ytt selskapet et lån på 1 mill. kroner.

9. *A/L Kvænangskifer, Kvænangen herred.* Med midler fra Utbyggingsfondet for Nord-Norge har andelslaget foretatt en del undersøkelser og drevet en liten prøvedrift, med et resultat som tilsa fortsettelse.

10. *Nefelinsyenittpegmatittforekomster på Seiland, Vest-Finnmark.* Norges Geologiske Undersøkelse har i 1953 kartlagt, oppmålt og prøvetatt ytterligere flere forekomster av denne art. En foreløpig laboratoriemessig behandling av materialet er gjennomført, og resultatene herav er framlagt i en rapport, som for øvrig tilsier undersøkelsene fortsatt.

11. *A/S Voss Skiferbrudd, Lebesby herred.* Det har vært drift hele året med en redusert arbeidsstyrke på gjennomsnittlig 15 mann, mot normalt 40 mann. Grunnen oppgis å være vansker med å skaffe habil arbeidskraft på stedet. Det ble utført i alt 22 246 timeverk, inklusive lasting. I arbeidslønn ble utbetalt kr. 112 288. Produksjonen var 305 353 stk. takskeer.

12. *Dalen Skiferbrudd, Lebesby herred.* To mann har her i alt utført 2 900 timeverk, og for disse fått utbetalt i arbeidslønn kr. 6 902. Produksjonen var 37 246 stk. takskeer.

Alluvialt gull.

Det var bare utstedt en gullsøkingstillatelse gjeldende for 1953. Vedkommende som hadde denne, fikk ikke anledning til å benytte seg av tillatelsen. Noen gullsøking har derfor ikke funnet sted i 1953.

Fra lensmennene er det i 1953 mottatt 243 ertsanmeldelser. Det er utstedt 46 mutingsbrev og 715 anvisninger er opprettholdt ved årsavgifter.

Melding om bergverksdriften på Svalbard i året 1953.

(Gitt av bergmester H. W e l d e 3. august 1954.)

Det var i året 1953 i alt 5 bedrifter på Svalbard, herav 2 norske og 3 russiske, alle formål kullgruvedrift.

De norske bedrifter var:

1. Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S.
2. Kings Bay Kull Comp. A/S.

De russiske var:

1. Barentsburg.
2. Grumant med Coles Bay.
3. Pyramiden.

Om de enkelte bedrifter kan følgende meddeles:

Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S. Som iforegående år har bedriften fortsatt sin kullproduksjon fra gruve I og gruve II i Longyearbyen.

Angående driften i gruve I kan bemerkes at de gjenstående partier mot gamle gruve I ble uttatt og all videre drift her stoppet i årets løp. Lengre inne i den gamle hovedstoll HS ble det på venstre side drevet inn to tverrslag, T 25 og T 29, for å undersøke det her gjenstående parti. I Tverrdalen, det vil si HS 3-avdelingen ble driftene på høyre side etter hvert stoppet på grunn av skifer og stein. Driftene på venstre side av hovedstollen HS 3 kunne oppvise til dels meget pene kullmektigheter, men det må dessverre befryktes at partiet er utdrevet om ett år eller to. En ny hovedstoll, HS 4, var inndrevet fra bunnen av HS 3, for å undersøke partiet mot vest, men til tross for god kullgang hadde en her dessverre også møtt atskillig vanntilsig, det ble nevnt opptil 350 l/min.

I gruve II fortsattes driften som tidligere i de to avdelinger H2S og H 3. Dessuten ble driften på pilarene langs den gamle hovedstoll HS fortsatt. I H2S-avdelingen ble de tre tverrslag ST 14, 18 og 22 forsert for å oppnå gjennomslag med H3-avdelingen. Dette ble også oppnådd mot slutten av året, og det var her ST 14 som først kom igjennom med en kullgeid til T 29 i H3-avdelingen. Dermed hadde en oppnådd et betydelig framskritt for sikkerheten i H3-avdelingen. For øvrig var oppfaringen i hovedstollen H3 i denne avdeling sterkt hindret på grunn av dårlige hengforhold og en større forkastning som skar hovedstollen på langs.

Kullproduksjonen fra begge disse avdelinger har dog gjennom årets løp ligget på et jamt høyt nivå.

Det ble i løpet av sommeren 1953 utført en del diamantborhull på platået over gruve I, for om mulig å fastlegge en eventuell videre fortsettelse av kullgangen i denne gruve. Resultatet av disse prøveboringer var dog etter de opplysninger en har innhentet temmelig negative.

Angående anleggene i dagen kan opplyses at gruvesamfunnet den 11. juni 1953 ble rammet av en beklagelig rasulykke som kostet tre mennesker livet. Det var i den såkalte Vannledningsdal blitt demmet opp store mengder vasstrukken sne som plutselig løsnet og tok med seg stein og grus. Raset forårsaket total ødeleggelse av en funksjonær bolig samt sykehuset. Dessuten ble sjefsmessen betydelig skadd. Midlertidig sykehus ble innredet i forsamlingshuset, og nytt sykehus ble påbegynt umiddelbart etterpå. Sykehuset ventes ferdig til jul.

Ved vinkelstasjonen for taubanen, ute på Hotelneset, ble det i løpet av sommeren og høsten bygd et større sjeide- og sorteringsanlegg. Bygningen ble oppført i betong og har en grunnflate av ca. 37×9 m. Største høyde er 31 m, og anleggssummen er anslått til 1.6 mill. kroner.

Kings Bay Kull Comp. A/S. Bedriften fortsatte kullproduksjonen som tidligere i sine gruver i Ny-Ålesund.

Den 19. mars 1953 skjedde en større gasseksplosjon hvorved i alt 19 mann ble drept. Angående de nærmere detaljer om denne ulykke, henvises til den oppnevnte kommisjonsrapport. Alt arbeid i gruvene stoppet etter eksplosjonen, og kom først igang etter hvert ut over høsten. Dette arbeid ble da nødvendigvis bare opprydningsarbeid samt pass av pumpene. Like etter eksplosjonen var pumpene stoppet, og de lavere partier av gruvene ble fylt av vann. Etter hvert som vannet ble fjernet igjen, viste det seg at heng og vegger var blitt temmelig oppløst, og store mengder av løst materiale var falt ned i gruvegangene. Opprydningsarbeidet som foregikk hele høsten utover, ble derved betydelig forsinket, og ved nyttårsskiftet gjensto ennå en stor del.

For produksjonsdrift kan opptas, vil det utvilsomt være nødvendig å utrede en rekke spørsmål som det imidlertid her ikke skal gås nærmere inn på.

Angående det russiske selskap «Arktikugol» skal nevnes følgende:

Barentsburg er sete for den russiske administrasjon og konsulat. Herfra blir skipet den produksjon som kommer fra gruvene på Kapp-Heer ved munningen av Grønfjorden.

Grumant ligger på sørsiden av Isfjorden og er russernes største kullproduzent. Produksjonen blir ført med elektrisk bane til Coles Bay hvorfra skipningen foregår.

Pyramiden ligger i det indre av Billefjorden. Her har i den senere tid foregått bare anleggsvirksomhet og oppfæringsarbeid. Atskillig mengder kull står nå oppfart her, og en kan vente atskillig produksjon herfra i framtiden.

Angående befolkningen på Svalbard vinteren 1953/54 kan følgende meddeles etter de innkomne oppgaver:

Norske:

Statstjenestemenn med familie i Longyearbyen:

Menn	7	
Kvinner	8	
Barn	10	
Isfjord Radio	4	
Hopen	4	
Bjørnøya	4	
	<hr/>	
	37	37

Anleggene Longyearbyen:

Menn	795	
Kvinner	134 (81 lønte)	
Barn	56	
	<hr/>	
	985	985

Anleggene Ny-Ålesund:

Menn	62	
Kvinner	21 (8 lønte)	
Barn	11	
	<hr/>	
	94	94

Total norsk befolkning 1 116

Russiske:

Barentsburg	834	hvorav	30	barn
Grumant med Coles Bay	780	»	11	»
Pyramiden	433	»	10	»

Total russisk befolkning 2 047 hvorav 51 barn 2 047

I alt på Svalbard 3 163

Kullproduksjonen i året 1953:

	Produsert tonn	Skipet tonn
Longyearbyen, Store Norske Spitsb. Kulkomp. A/S..	407 940	381 699
Ny-Ålesund, Kings Bay Kull Comp. A/S ¹⁾	23 237	22 151

Norske anlegg tilsammen 431 177 403 850

Barentsburg	130 312
Grumant	132 583
Pyramiden	0

Russiske anlegg tilsammen 262 895

I alt for Svalbard 666 745

1) Hovedkontoret i Oslo har oppgitt produksjonen til 19 560 tonn og skipningen til 22 118 tonn. Disse tallene er brukt i tabel' 8 og 9 som derfor ikke stemmer helt med oppgavene fra bergmesteren.

English Translation of Text Columns and Headings for Tables I—VII.

Table I. Survey of ore-extraction at the mines.

Text column (also applicable for tables II and III).

<i>Norwegian.</i>	<i>English.</i>
Jern- og titanjerngruver	Iron- and ferrotitanium mines
Koppergruver	Copper mines
Svovelkisgruver, også kopperholdige	Pyrites mines (incl. cupriferous)
Sink- og blygruver	Zinc- and lead-mines
Sølvertsgruver	Silver ore mines
Molybdéngruver	Molybdenite mines
Andre gruver	Other mines
<i>Headings.</i>	
Tallet på bedrifter	Number of establishments
Tallet på funksjonærer	Number of salaried employees
Utbetalt funksjonærlønn	Total salaries
Gjennomsnittlig arbeidertall i året	Average number of workers during the year
Utbetalt arbeidslønn	Total wages
Produksjonsverdi	Output value
Verdi av brensel og hjelpestoff	Value of fuel and auxiliary materials

Table II. Average number of workers at the mines.

Headings.

Ved gruvedrift, sjeiding og oppredning	Mining, separating and dressing
I gruva	Below surface
I dagen	In the open
Ved annet arbeid	Engaged in other work
I alt	Total
Av dette	Of which
Menn	Males
Kvinner	Females

Table III. Man-hours worked and wages paid at the mines.

Headings.

Utførte timeverk	Man-hours worked
Ved gruvedrift	Mining
Ved annet arbeid	Other work
1 000 timer	1,000 hours
Utbetalt arbeidslønn	Wages paid
Av dette: Menn, kvinner	Of which: Males, females

Table IV. Detailed ore-extraction schedules.

<i>Text column.</i>	
A. Jernmalm og titanjernstein	A. Iron ore and ferrotitanium ore
Stykkmalm	Lump ore
Sekunda malm	Secondary-grade ore
B. Koppermalm	B. Copper ore
C. Svovelkis	C. Pyrites
Finkis	Pyrites fine
Svovelkiskonsentrat	Pyrites concentrates
Fra gml. vaskeriavgang	Tailings from previous wet pressing
Sjeidet kis	Separated pyrites
Vasket kis	Wet pressed pyrites
Flotasjonskiskis	Flotation pyrites
Smeltekis	Smelting pyrites
Kopperholdig kis	Cupriferous pyrites
Kopperfattig kis	Low copper-content pyrites
D. Sinkmalm og blyerts	D. Zinc-ore and lead ore
E. Sølvterter	E. Silver ores
Håndsteiner	Hand-samples of silver ore
Gedigent sølv	High-grade silver ore
Sølvslig	Argentiferous slime
Jernslig	Ferriferous slime
Ekstraksjonssliger	Extraction slimes

Headings.

Gruve, art, navn og beliggenhet	Mine, type, name and location
Arbeidsdager i virksomhet	Number of working-days in operation
Utbrutt fast fjell	Solid rock worked
Utfordret av gruva	Transported out of the mine
Produksjonsmengde	Quantity produced
Prosentinnhold	Percentage content
Gjennomsnittlig arbeidertall i året	Average number of workers during the year

Footnotes to table IV.

Page 18.

¹⁾ See footnote to table V. ²⁾ In the mining superintendants' reports, average number of workers during the period of operation are given in some cases. Operational returns for mines with their own power plant are kept separate and included in the statements published for the electricity plants. Moreover, smelting is kept separate and included under metal production — see table VIII. For these reasons, the average number of workers do not always accord with the corresponding figures in the reports.

Page 19.

¹⁾ and ²⁾ See foot of page 18. ³⁾ The ore is supplied from Bleikvassli mine. ⁴⁾ The ore is supplied from Killingdal Grubeselskab's mine at Ålen. ⁵⁾ In addition, 76 tons garnet concentrates and some chippings and gravels were produced.

Table V. Consumption of fuel and auxiliary materials at the mines.

<i>Text column.</i>	
Kull, tonn	Coal, tons
Koks	Coke
Ved, favn	Wood, cords
Bensin	Petrol
Annen brenselolje	Other fuel-oil
Annet brensel	Other fuel
Smørølje og -fett	Lubrication-oil and grease
Sprengstoff	Explosives
Annet	Other materials
Innkjøpt el. kraft	Electric power purchased
El. kraft prod. ved egne verk	Electric power output at own plant
<i>Headings.</i>	
Jernmalm	Iron ore
Mengde	Quantity
Verdi	Value
Koppermalm	Copper ore
Sovelkis	Pyrites
Andre	Other

Footnote to tables I, II, III and V.

In the case of mines producing several different kinds of ore, the number of establishments, the number of workers and salaried employees, wages and salaries paid and the value of fuel and auxiliary materials used are entered under the ore which has the highest market value at the mine in question. See the detailed schedules in table IV.

Table VI. Survey of metal production.

<i>Text column.</i>	
Ferrolegeringsverk	Manufacture of ferro-alloys
Rujerns- og valseverk	Iron and steel works and rolling mills
Aluminiumsverk	Aluminium works
Andre råmetallverk	Manufacture of crude metals n. e. c.
Metallvalseverk	Non-ferrous metal rolling mills
Raffineringsverk og omsmelterier	Melting and refining of metals
<i>Headings.</i>	
Utførte timeverk	Man-hours worked
Verdi av råstoffer	Value of raw materials

For the other headings see under table I.

Table VII. Schedules on production and on consumption of raw materials at metal-producing establishments.

<i>Text column.</i>	
Produkter i alt	Products, total
Jern og stål	Iron and steel
Høypros. over 30 % Si	High %age, over 30 % Si
Lavpros. under 30 % Si	Low %age, under 30 % Si

Andre ferrolegeringer	Other ferro-alloys
Rujern	Pig iron
Råstål til eget bruk	Crude steel for own use
Herav til støp	Of which for casting
» » annet bruk	» » » other processing
Stål, smidd, hamret og valset	Steel, forged, hammered and rolled
Rå metaller:	Crude metals:
Sink	Zinc
Tinn og loddetinn	Tin and tin solder
Bly og hagl	Lead and lead-shot
Messing	Brass
Rødgods	Redbrass
Sølv	Silver
Sinklegeringer	Zinc alloys
Kopperskjærstein	Copper matte
Svovel	Sulphur
Andre rå metaller	Other crude metals
Andre produkter	Other products
Valsede og pressede produkter av aluminium,	Rolled and pressed products in aluminium,
sink, kopper o. a. metaller	zinc, copper and other metals
Elektrodemasse, til salg	Electrode composition for sale
—→— til eget bruk	—→— —→— for own use
Elektroder til eget bruk	Electrodes for own use
Sølvnitrat	Silver nitrate
Svovelsyre	Sulphuric acid
Produkter ellers	Other products
Råstoffer i alt	Raw materials, total
Malmer, mineraler m. v.	Ores, minerals etc.
Jernmalm og -slig	Iron ore and -slime
Kopperkonsentrat	Copper concentrates
Sinkmalm	Zinc ore
Manganmalm	Manganese ore
Krommalm	Chromium ore
Kopperholdig svovelkis	Cupriferous pyrites
Kopernikkelmatte	Cupro-nickel matte
Gedigent sølv og søvslig	High-grade silver ore and silver slime
Bauksitt og alumina	Bauxite and aluminium oxide
Kvarts og kvartsmjøl	Quartz and quartz powder
Kalkstein	Limestone
Kalk	Lime
Flusspat	Fluorspar
Steinkull	Mineral coal
Koks og sinders	Coke and cinders
Koksgrus	Coke dross
Petrolkoks	Petroleum coke
Elektrodemasse, innkjøpt	Electrode composition, purchased
Elektroder, innkjøpt	Electrodes, purchased
Ildfaste materialer ellers	Fireproof materials n. e. s.
Andre malmer og mineraler	Other ores and minerals
Jern, stål og metaller	Iron, steel and metals

Rujern	Pig iron
Jernsvamp	Spongy iron
Ferrolegeringer	Ferro-alloys
Avfallsjern og jernskrap	Iron waste and iron scrap
Stålemner	Steel ingots
Andre jernhalvfabrikater	Other iron semi-manufactures
Råmetaller i alt	Crude metals, total
Metallaske, -skrap og -slag	Metal ash, -scrap and -slag
Andre råstoffer	Other raw materials
Trekull	Charcoal
Bek	Pitch
Tjære	Tar
Råstoffer ellers	Raw materials n. e. s.

Footnotes to table VII.

- ¹⁾ Converted to a basis of 45 % Si, the outputs are 92,359 and 2,138 tons respectively.
²⁾ Incl. steel castings. ³⁾ Incl. electrode casings and processed metals, inter alia.

Norges offisielle statistikk, rekke XI.

Norway's Official Statistics, series XI.

Rekke XI.

Trykt 1955.

- Nr.190. Økonomisk utsyn over året 1954. *Economic survey.*
— 191. Folkemengdens bevegelse 1952. *Vital statistics and migration statistics.*
— 192. Veterinærvesenet 1952. *Service vétérinaire.*
— 193. Alkoholstatistikk 1953. *Alcohol statistics.*
— 194. Syketrygden 1952. *Assurance-maladie nationale.*
— 195. Folkemengden i herreder og byer 1. januar 1954. *Population in rural districts and towns.*
— 196. Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1952. *Medical statistical report.*
— 197. Norges bergverksdrift 1953. *Norway's mining industry.*

Statistisk Sentralbyrå utgir følgende månedshafter: *The Central Bureau of Statistics publishes the following monthly bulletins:*

Statistiske meldinger. *Monthly bulletin of statistics.*

Månedsoppgaver over vareomsetningen med utlandet. *Monthly bulletin of external trade.*

Abonnement på begge disse månedshafter tegnes i Statistisk Sentralbyrå. Pris pr. år kr. 10.00, pr. nr. kr. 1.00. *For subscription of the bulletins please write to the Central Bureau of Statistics, Oslo.*

Av følgende publikasjoner er Byråets beholdning meget knapp, og en er takknemlig for å få overlatt enkelte eksemplarer:

Statistisk årbok, alle årganger til og med 1943—45, dessuten 1950.

Norges handel, alle årganger til og med 1918, dessuten 1920—23, 1927—30 og 1934—39.

Norges industri, 1895—1929, 1932—39, 1948 og 1949.

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co., Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.
Pris kr. 2.50 + oms.avgift.

Grendahl & Sønns Boktrykkeri, Oslo.